Bibl. Ja

9420
III

Starzyński Stanisław

23/6 907.

Wielmożny Panie Dziekanie!

Omawiałem sprawę Franki z Ćwiklińskim, i nabrałem przekonania, że obojętném jest, jaką drogę Panowie obierzecie. Ćwikliński pojmuje rzecz bowiem jako zupełnie nową habilitacyę, uważając poprzednie usiłowania habilitacyjne kandydata za rzecz odrębną i zakończoną ostatecznie i formalnie odmowną

/.

zezwoleniu ministeryalnego;
– a teraźniejsze podanie p.
Franki to już rzecz zupełnie
nowa. Sądzę, że formalnie
ma Ew. słuszność. Skoro to
zaś rzecz nowa, to głównym
i rozstrzygającym momentem
będzie uchwała Wydziału fi-
lozoficznego, bez której habi-
litacya niemoże wogóle dojść
do skutku, i dlatego musi-
cie się Panowie znaleść w
w tem położeniu i musi Wam
być daną sposobność do

powzięcia uchwały i przed-
łożenia jej ministerstwu.
Łącząc wyrazy wysokiego
poważania pozostaję Wielm.
Pana Kolegi i Dziekana
powolnym sługą
J. Karzyński

Galizien

JWielmożny Pan
Prof. Dr. Maryan Smoluchowski
Dziekan Wydziału filozoficznego
Lwów
Uniwersytet. Ul. Sw.
Mikołaja 4

3

1907 ?

4

STANISŁAW STARZYŃSKI

Dziękuję serdecznie Szanownemu Panu Koledze za łaskawe życzenia

UL. AKADEMICKA 11.

Lwów 12 Marca 1912
Ul. Akademicka 11

Czcigodny Panie Kolego!

Stwżyłem [illegible] wczoraj, ażeby imieniem Komitetu redakcyjnego „Gazety Narodowej" prosić jak najuprzejmiej o łaskawe względy dla naszego pisma, i zasilanie go od czasu do czasu artykułem lub fejletonem z dziedziny odkryć, wynalazków lub najnowszych zdobyczy nau-

f.

kowych, względnie [illegible] kon-
gresów, zjazdów itp. na polu
nauki, którą WPan uprawia.
Bylibyśmy bardzo wdzięczni
za takie prace, mniej więcej
raz na miesiąc, jeśli można.
nam udzielane, oczywiście za
odpowiednim honorarjum.
W nadziei, że WPan Kolega
nam nie odmówi, łączę wyrazy
wysokiego poważania i kole-
żeńskie uściśnienie dłoni.

Stanisław Starzyński

Lwów 25/3 1912

Ul. Akademicka 11

Przegodny Panie Kolego!

Dziękuję najserdeczniej Panu za ciekawe przyrzeczenie napisania czasem czegoś do „Gazety Narodowej"; bardzo sobie cenię tę łaskawość Pańską i proszę wierzyć, że wiemy i rozumiemy dobrze, ile blasku doda naszemu pismu pomieszczenie od czasu do czasu artykułu przyrodniczego podpisanego Pańskim nazwis-

Kieun. Zarazem proszę uprzej=
mie, byśmy nam było wolno powołać
się na nie przy składaniu
prospektu na dalsze kwartały.

Jeszcze raz dziękując, łączę
wyrazy wysokiego poważania
i szacunku, z którymi pozostaję
Wielce Pana Kolegi i szczerze
oddanym

Kolegą i Sługą

J. Jarzyński

Nasz naczelny redaktor, Dr.
M. Vogel, zgłosi się do Wpana
w sprawie warunków.

9420

7

Dąbrowa 3/X 1918

Szanowny Panie Profesorze!

Zaskoczony przez wojnę w Królestwie Polskiem, [illegible] z [illegible]. [illegible] [illegible] domowego. Obecnie, powróciwszy [illegible] do szkoły, jestem wolny i pragnąłbym dalej naukowo pracować. W celu poinformowania się, jak rzeczy stoją, byłem w Krakowie i dowiedziałem się, że Szanowny Pan Profesor wykład prowadzić będzie, więc i ja słuchać byłbym Go pragnął. [illegible] chociaż udało [illegible] jakie konwersatorjum, jednakże ilość słuchaczów nie była wystarczająca do słuchania wykładów [illegible]

[illegible]onej, oddawna przez pana Profesora przysbieranych. Jakkolwiek finanse moje nie są w ostatnim stanie, nie chciałbym wszelako wyczerpać się do ostatka, (i korzystać pomocy dobroczynnej) i dlatego ośmielam się prosić Szanownego Pana Profesora o dopomożenie mi w uzyskaniu jakiegoś dodatkowego zajęcia.

Uprzejmie proszę o parę słów odpowiedzi, mam zaszczyt zaś łączyć wyrazy głębokiego szacunku

z jakim pozostaję

sługa

Wacław Hasrowski

Adres:

Na ręce inżeniera

P. Br. Martinowicza

w Dąbrowie Górniczej

ul. Kasowa № 31.

9420

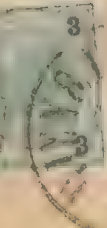
13. XI. 94.

In Erwiderung Ihrer freundlichen Mittheilung erlaube ich mir, Ihnen bekannt zu geben, daß ich heute (Dienstag) bis 8 Uhr abends in der Bibliothek bin, morgen Mittwoch vormittag von 8 bis 11 Uhr, ~~um 12 Uhr im~~ in der Bibliothek und von 12 Uhr bis ¼ 1 Uhr im math. Seminar. Donnerstag um 12 Uhr im Seminar, nachmittag von 2 bis 8 Uhr in der Bibliothek. Es würde mich sehr freuen, wenn Sie mich in einer der angeführten Stunden besuchen wollten. Mit den besten Grüßen ergebenst

Dr Sterneck

Bitte zu entschuldigen, daß ich diese schon verbrauchte Correspondenzkarte benütze!

Correspondenz-Karte

An

Hochwohlgeboren Herrn

Dr. d. phil M. R. v. Smoluchowski

in Wien IV

Alleegasse 31.

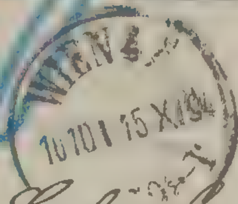
Nur für die Adresse.

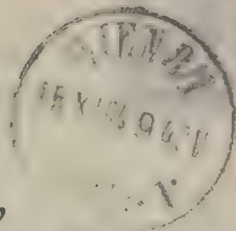
Ich habe Ihnen vorgestern mitgetheilt,
daß ich heute, Donnerstag nachmittag in der
Bibliothek bin; dies ist nur aus Zerstreut-
heit geschehen, da ich vergaß, daß heute Feier-
tag ist. — Ich bin heute von 4 Uhr nachmittag
an, gewiß zu Hause in meiner Wohnung u.
würde es mich sehr freuen, wenn Sie mich
besuchen wollten. Morgen und Samstag bin
ich vormittag (bis 12 Uhr) in der Bibliothek,
von 1 Uhr bis abends zu Hause.

Mit den besten Grüßen Ihr ergebener

Dr Sterneck

15. XI. 9[illegible]

Hochwohlgeboren

Herrn Dr. d. phil. M. R. v. Smoluchowski

Wien IV.

Alleegasse 31.

9420

Oesterreichische Chemiker-Zeitung

officielles Organ des Vereines Oesterr. Chemiker

mit

Zeitschrift für Nahrungsmittel-Untersuchung, Hygiene und Warenkunde

Eigenthümer und Herausgeber: **Dr. HANS HEGER** und **Dr. ED. STIASSNY.**

Schriftleitung und Verwaltung: **Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6.**

Telephon Nr. 8648. — Postsparcassa-Check-Conto Nr. 805.891.

Wien, den 10.März 1897

S R . W O L G E B O R E N

H E R R N D R . S M O L U C H O W S K I Ritter v.S M O L A N

W I E N I..Universität.

Jm Besitze Jhres gesch.Elaborates„neuere Untersuchungen über Wärmeleitung in Gasen''für dessen Uebersendung ich Jhnen meinen besten Dank ausspreche,bin ich gerne bereit die interessante Arbeit in der „Oester. Chemiker-Zeitung" zum Abdruck zu bringen.Jmmerhin wäre es wünschenswerth dass die Publication nicht unter dem Titel„Auszug aus einem Vortrage'' sondern als selbstständige Originalarbeit erschiene.

Ich gestatte mit daher die Anfrage,ob Sie verehrter Herr Doctor die Arbeit bereits anderweitig publicirt haben beziehungsweise ob eine aus Jhrer w.Feder stammende,in den Monatsheften für Chemie,wenn ich nicht irre unter gleichem Titel,publicirte Arbeit,mit der besprochenen identisch ist.

Jedenfalls wäre ich Jhnen für die Uebersendung des erwähnten Elaborates,wie es in den Monatsheften publicirt ist,sehr verbunden.

Jhrer gesch.Rückäusserung entgegensehend,zeichne ich,für Jhre Freundlichkeit im Voraus bestens dankend,mit vorzüglichster

H O C H A C H T U N G

ergebenst

Oesterreichische Chemiker-Zeitung
officielles Organ des Vereines Oesterr. Chemiker
mit
Zeitschrift für Nahrungsmittel-Untersuchung, Hygiene und Warenkunde.
Eigenthümer und Herausgeber: Dr. HANS HEGER und Dr. ED. STIASSNY.
Schriftleitung und Verwaltung: Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6.
Telephon Nr. 8648. — Postsparcassa-Check-Conto Nr. 805.591.

Wien, den 16. März 1899.

SR. WOLGEBOREN

HERRN Dr. Smoluchowski Ritter von Smolan

WIEN IV. Alleegasse 31

HOCHGEEHRTER HERR DOCTOR !

Jm Besitze Jhres Geehrten vom 14. ds. Mts. sage ich Jhnen für Jhre freundlichen Mittheilungen besten Dank. Wir werden Jhr interessantes Elaborat sehr gerne in unserem Blatte zum Abdrucke bringen und gestatten uns lediglich das Ersuchen an Euer Wolgeboren zu stellen uns, da wir mit actuellen Elaboraten gegenwärtig ausserordentlich überhäuft sind, eine nicht allzu lange Frist zur Publication freundlichst gewähren zu wollen. Auch gedenken wir, Jhr Einverständnis vorausgesetzt, die Arbeit nicht als Vortrag, sondern als selbstständigen Artikel erscheinen zu lassen. Die Correcturbogen werden Jhnen vor dem Erscheinen zur freundlichen Durchsicht übersandt.

Genehmigen Sie die Versicherung meiner besonderen

HOCHACHTUNG
ergebenst

[illegible signature]

Oesterreichische Chemiker-Zeitung

officielles Organ des Vereines Oesterr. Chemiker

mit

Zeitschrift für Nahrungsmittel-Untersuchung, Hygiene und Warenkunde

Eigenthümer und Herausgeber: **Dr. HANS HEGER** und **Dr. ED. STIASSNY.**

Schriftleitung und Verwaltung: **Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6.**

Telephon Nr. 8648. — Postsparcassa-Check-Conto Nr. 805.591.

Wien, den 18.April 1899

S R . H O C H W O L G E B O R E N

H E R R N D R . S M O L U C H O W S K I Ritter von S M O L A N

W I E N IV.Alleegasse Nr.31.

SEHR GEEHRTER HERR DOCTOR !

Wie wir den Tagesblättern entnehmen, beabsichtigen Sie Jhre Lehrthätigkeit im kommenden Semester in Lemberg fortzusetzen, weshalb wir um gütige Mittheilung Jhrer neuen Adresse höflichst ersuchen. Der Abdruck Jhres uns gütigst zur Verfügung gestellten Elaborates, welcher durch eine Reihe von dringenden Publicationen auf Wunsch unseres Vereines länger als uns erwünscht, verzögert worden ist, soll sobald es irgend möglich ist, erfolgen und wir werden uns gestatten, Jhnen den Bürstenabzug an die nunmehr angegebene Adresse zukommen zu lassen.

Genehmigen Sie die Versicherung unserer besonderen Hochachtung

Heger Dr Stiassny

2/5 Gleichzeitig geschrieben [illegible] d. Anfrage, ob d. Angabe: „Auszug aus einem am 31 Jänner 1899 i. d. chem.-phys. Ges. geh. Vortrage" wegen der größeren Temperaturdifferenz nicht entfallen könnte

[illegible]

Oesterreichische Chemiker-Zeitung

Organ des Vereines Oesterr. Chemiker

Zeitschrift für Nahrungsmittel-Untersuchung, Hygiene und Warenkunde.

Eigenthümer und Herausgeber: **Dr. HANS HEGER** und **Dr. ED. STIASSNY.**

Schriftleitung und Verwaltung: **Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6.**

Telephon Nr. 8648. — Postsparcassa-Check-Conto Nr. 805.591.

Wien, den 28.April 1899

SR. WOHLGEBOREN

HERRN DR. R. v. SMOLUCHOWSKI,

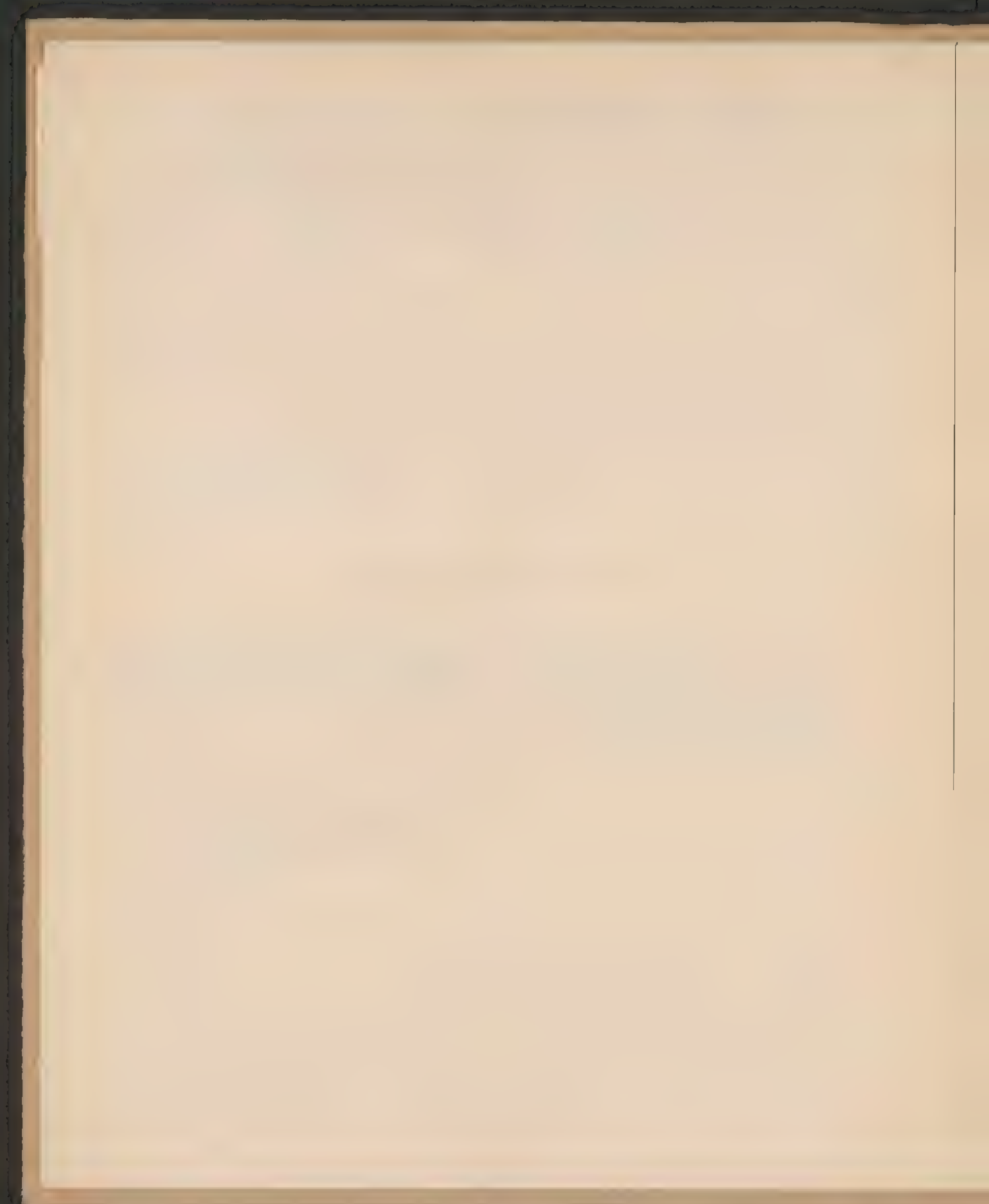
WIEN IV. Alleegasse 31.

SEHR GEEHRTER HERR DOCTOR !

Ohne Antwort auf unser vor mehr als Wochenfrist an Euer Wohlgeboren gerichtetes Schreiben gestatten wir uns unsere Anfrage zu wiederholen, an welche Adresse wir den bereits fertig gestellten Bürstenabzug Jhres gesch. Elaborates zu senden haben und ob die Mitsendung des Manuskriptes erforderlich.

HOCHACHTUNGSVOLL

„OESTERREICHISCHE CHEMIKER-ZEITUNG"
WIEN, I., Pestalozzigasse 6

Oesterreichische Chemiker-Zeitung

Organ des Vereines Oesterr. Chemiker

und

Zeitschrift für Nahrungsmittel-Untersuchung, Hygiene und Warenkunde

Eigenthümer und Herausgeber: Dr. HANS HEGER und Dr. ED. STIASSNY.

Schriftleitung und Verwaltung: Wien, I., Pestalozzigasse Nr. 6.

Telephon Nr. 8648. — Postsparcassa-Check-Conto Nr. 805.591.

Wien, den 2.Mai 1899

S R . H O C H W O L G E B O R E N

HERRN DR.SMOLUCHOWSKI,Ritter v.SMOLAN,Docent der Wiener Universität

W I E N .

E U E R H O C H W O H L G E B O R E N !

Jn der Anlage übersenden wir Jhnen das unserem Blatte freundlichst zur Verfügung gestellte Elaborat zur gefl.Durchsicht, welches wir,falls Correcturen von Nöthen,retour erbitten.Soferne dies nicht der Fall ist,werden wir das Elaborat in der vorliegenden,genau nach dem Manuskripte gesetzten Form zum Abdrucke bringen.Die Zeichnungen werden derzeit clichirt.Die Clicheabdrücke,sowie das Manuskript, stehen Euer Hochwohlgeboren auf Wunsch zur Verfügung.

H O C H A C H T U N G S V O L L
DIE SCHRIFLEITUNG DER OE.CHEM.ZTG.

Dr Stiassny

9420

Brzeżany 18.1.900. 15

Wielmożny Panie Profesorze!

Ogromnie się ucieszyłem, otrzymawszy list od WPana Profesora. Sam konkretnie [illegible] [illegible] [illegible]. Dziękuję bardzo za łaskawy list, za wskazówki i ewentualne dalsze wskazówki. Zaraz naturalnie zabiorę się od razu. Proszę bardzo o pożyczenie [illegible] Maxwella i [illegible], po które zgłosi się p. [illegible] [illegible] na tego w [illegible] zakładu [illegible].

Łączę wyrazy najgłębszego szacunku

oddany

[illegible]

17

Brzeżany dnia 24.10.906

Wielmożny Panie Profesorze!

Wprawdzie wiem, że p. Profesor bardzo za=
jęty, ale dlatego nie będę długo nudził,
Miałem i mam szczery zamiar zdawać dokto-
rat, aby mieć doktorat i dostać się jaknaj=
prędzej do Lwowa, aby być zmuszonym do
ciągłej pracy naukowej a tem samem czegoś
się nauczyć, Zanadto zasmakowałem w robocie,
abym miał przestać teraz. Zresztą bez tej
roboty życie nie ma celu dla mnie, bo wszystkie
t.z. cele za którymi goniłem, już osią=
gnąłem. Nie mogę marzyć tutaj o pracy
doświadczalnej, bo nie ma tu nic, coby było
potrzebne: ani miejsca, ani przyrządów ani gazu,
ani prądu. Pozostaje praca teoretyczna. Tematu
nie mam do samodzielnego opracowania,

n.p. zagadnienie jakieś do rozwiązania, zresztą nie czuję się tak bardzo na siłach, aby się do czegoś podobnego zabrać. Pozostaje więc tylko, obrobić rzecz znaną. Pracowałem dużo nad dobrem zrozumieniem teoryi Maxwella i elektronów, strawiłem nad tem 1½ roku, a mimo to nie rozumiem tego tak, jak n.p. trygonometryę płaską. Pracuję więc dalej nad tem. Możeby więc przeprowadzić dyskusyę nad obiema teoryami nadto wciągnąć teoryę Webera, i wykazać o ile się różnią, ~~i dlaczego~~ o ile są podobne, i dlaczego teorya elektronów jest, a raczej chce być wyższą od tamtych. Temat jest zdaje mi się dość trudny, aby przy umiejętnem opracowaniu mógł liczyć na przyj[ę..] średnie. Może p. Profesor ma pod ręką inny odpowiedniejszy, może zadanie, z chęcią podejmę się każdego. Równocześnie piszę do p. Zakrzewskiego z prośbą

aby się W. Panowie porozumieli, i wybrali cośkolwiek i zawiadomili nie mnie o swem postanowieniu.

Pozostaję z należnem poważaniem

J. Stock
Gimnazyum w Brzeżanach.

J. Wielmożny Pan

Dr. Maryan Smoluchowski

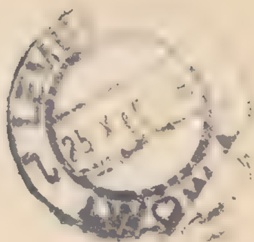
Prof. Uniw.

ve Lwowie

ul. Długosza l. 8

5/100 : 20

1/20

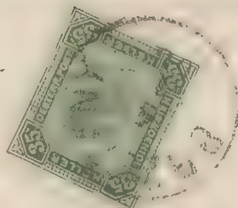
Brzeżany 7.1.1908.

Wielmożny Panie Profesorze!

Proszę mi wybaczyć, że śmiem zaprzątać swoją osobą czas i umysł WPana Profesora. Ważność sprawy usprawiedliwi mnie. — Wspominałem mianowicie już przy sposobności, że bardzo pragnąłbym zdać doktorat. Pracowałem i pracuję, jak wie o tem WPan Profesor, wytrwale, pokonałem wiele trudności, które nastręczają się przy każdej sposobności na prowincyi gdzie niema absolutnie nikogo, z kim możnaby się w sprawach fizycznych skomunikować i poradzić. Uważam się przygotowanym, niestety nie mam najważniejszej rzeczy: pracy doktorskiej. Spodziewałem się, że gdy otrzymam posadę w II gim. dostanę się do Lwowa, tembardziej że p. Zwierski(?) przy sposobności radził mi zdać niem. język. We Lwowie mógłbym naturalnie wziąć się do roboty doświadczalnej. Niestety.

Nad: Jan Stock
w Brzeżanach

Wielmożny Pan
Dr. Maryan Smoluchowski
prof. Univ.
we Lwowie
ul. Długosza l. 8.
Galicya

№ 759
93

Znowu zawiodły nadzieje, gdyż do II gim. na opróżnioną posadę jest przeznaczony jakiś Rusin już od drugiego półrocza. Moje podanie znowu będzie nieuwzględnione. Straciłem nadzieję dostania się do Lwowa w krótkim czasie, a czuję że zapas energii i chęci do pracy musi się wyczerpać bez zachęty i podniety zewnętrznej. Chciałbym więc koniecznie popracować nad pracą doktorską, aby za kilka miesięcy otrzymać tytuł. W lecie bowiem mam zamiar podać się o półroczny lub roczny urlop (na rok 1908/9) i wyjechać, aby świeżych nabrać sił. W Radzie Szkolnej jednak prawie z reguły nie dają urlopu nie-doktorom. Wobec tego bardzo gorącą zanoszę prośbę do Wielce Profesora, aby mi raczył w liście wskazać jakikolwiek temat z fizyki nie krępując się zupełnie tem, że specyalnie zajmuję się pewnym tylko działem. Sądzę, że przy pracy, potrafię zapoznać się z każdą gałęzią na tyle, aby rozwiązać dane zagadnienie. W trakcie czytania

nachodzą mnie naturalnie różne tematy. Przy bliższem zastanowieniu się jednak i lepszem czytaniu rezygnuję z nich. Ostatnio n.p. myślałem o tem aby 1) zbadać efekt świetlny dla sproszkowanych warst (Kohärer) 2) zjawisko Hall-Lenarda ~~pod wpływem~~ czem wolne elektrony powstawałyby pod wpływem naświetlania, teoretycznie zaś 1) promieniowanie pochodzące od elektronu drgającego eliptycznie (zdaje mi się rozwiązane przez Plancka już) 2) Obliczyć w podobny sposób, jak to robi Prof. w „Annalen" Nr. 8. 1907 r. str. 575. indukcye magnet. dla różnych ciał obrotowych i t. p. Niestety brak mi odwagi i środków. Dotąd przeczytałem prócz Abrahama, którego wcale dobrze rozumiem (trudności sprawiają mi warunki graniczne) Plancka Wärmestrahlung (obecnie drugi raz), dla odmiany zaś czasem Chwolsona. Nadto pilnie przeczytuję się w „Annalen" poznaniem je nieźle zwłaszcza prace, tyczące się promieniowania, elektronów, Maxw. i t. d. Łomna odestałem na razie, aby w chwili stosowniejszej wrócić do niego. – Na razie nie wiem jakie nowe dzieła wyszły, bo stoję zdala od ruchu księgarskiego; Proszę zatem jeszcze o krótką informacyę również w tej sprawie.

Jeszcze raz przepraszam za natręctwo z prośbą o łaskawą odpowiedź zostaję z należnem głębokiem uszanowaniem Z. Stan.

Brniany 14/2 908. 21

Wielmożny Panie Profesorze!

Dziękuję uprzejmie za nadesłane poprawki zaznaczenia, pod którymi ważne jest określenie zastrzeżenia zdania uzupełniłem jeszcze w tym kierunku, aby oddziaływanie kulki twórczej na pierwszą kulę było znikająco małe. (większa odległość dużą rozmiarów kuli)
O jonach dodatnich w metalach wspomina nam tylko jako o odpowiednikach elektronów, ale potem wyraźnie zaznaczam, że przez drut przepływają elektrony, a nie mówię nic o jonach dodatnich.— Zamiast

wodą myłem alkoholu, chociaż mimo
troskliwych poszukiwań za stałą diel.
alkoholu w podręcznikach nie znalazłem
jej i nie wiem ile razy jest większa
od bzn ~~alkoholu~~. — Nie korzystałem
z linii sił elektr. bo musiałbym wprowa-
wadzać nowe definicye i abstrakcye,
od których i tak roi się moja bazgranina.

Praca doktorska postępuje bardzo leniwie.

Dziękuję jeszcze raz za rady
i wskazówki pozostaję z należnem
głębokiem uszanowaniem

J. Stocz

Göttingen 19.11.1908. 23

Wielmożny Panie Profesorze!

Pozwalam sobie przesłać trochę wiadomości o mojej robocie w Getyndze. – Przedtem jeszcze kilka zdań o Londynie. Jechałem tam z trwogą, która była uzasadniona nieznajomością języka. Trudno było i ciężko obracać się w tym tłoku ludzkim, ostatecznie jednak ocalałem, pozbyłem się trwogi i widziałem wiele. Trzy dni spędziłem na samej wystawie anglo-francuskiej i ledwie ją z wierzchu oglądnąłem, dziwowałem się w South-Kensington Museum maszynom Watta i Stephensona, prosiłem o natchnienie prochy Newtona, Kelvina (w Westminster Abbey), zdumiony byłem szczupłością Izby posłów a wspaniałością Izby Lordów, z szczytów Tower-bridge spoglądałem na las masztów i żórawi i t. d. i t. d. A nadewszystko budowałem się porządkiem w komunikacji

[illegible] uszanowanie

Itz.

utrzymywanym jednym palcem policyanta. Słowem widziałem wiele, jak na 2 tygodnie pobytu, oryentowałem się w środkach komunikacyjnych nieźle a co najważniejsze widziałem Londyn i jechałem okrętem przy ślicznej pogodzie. Życie było tanie, miałem pokój w West-Kensington (przedmieście niby) za 5 sh. tygodniowo, śniadanie za 3½ sh. Taniej w Londynie chyba żyć niepodobna na ulicy ładnej, w porządnym pokoiku. Instytutów specyalnie fizycznych nie oglądałem, bo [~~podróżowałem~~] wskutek nieznajomości języka trudno było wywiedzieć się o nie. —. W Getyndze życie kosztuje tyle ile we Lwowie. Pokoje (2) z umeblowaniem wynoszą tylko 150 m. per semestr, ale osobno trzeba płacić za knot, naftę, przyniesienie nafty i t. d. Z cudzoziemców drą, ile mogą. Zaczynam teraz rozumieć, co znaczy polska gościnność: bezinteresowność w przeciwieństwie do niemieckiego wyrachowania.

Pracuję, jak już pisałem nad dyssymetryą w zja=
wisku Zeemana. Dotąd robiłem dla wprawy tylko
zdjęcia i pomiary i otrzymywałem już wcale ładne
klisze. Jutro zaczynam systematyczną pracę. Zdaje
się bowiem, że dyssymetrya zależy od nachylenia
płaszczyzny polaryzacyi do siatki. Będę więc wkła=
dał między źródło światła a siatkę płytki kwarcu
różnej grubości i mierzył dyssymetryę na razie
w ultrafioletowej części widma Wolframu. Czy znajdę
co, nie wiem. — Z wykładów wziąłem Voigta:
Partielle Differentialgleichungen der Physik i (publice)
Interferenz u. Beugung, i 1 godzinny wykład Levina
(wtorkowy) Radioactivität celem poznania przyrządów.
Prof. Voigt wykłada bardzo ładnie, ale trudno; kto nie ma
podstaw nie jest w stanie wszystkiego zrozumieć. Obecnie
przedstawił rozwiązania rów. $\frac{\partial^2 u}{\partial x^2} = a^2 \frac{\partial^2 u}{\partial t^2}$ metodą Riemana
w zupełnie wyczerpujący sposób. Na „Interferenz"..

zadaje zadania do domu, jak to robił Wł. Prof. podczas ćwiczeń. Oczywiście pilnie je rozwiązuję, bo one dają tylko wprawę i pewność w rachunkach. Przed chwilą właśnie skończyłem całkiem ogólne zadanie (dla przykł.): Jedna połówka soczewki Billeta (przy interferencyi) zostaje przesunięta wzdłuż osi; jakie zjawiska interferencyi powstają? Raz tygodniowo chodzę do Handfertigkeitspraktikum i kuję, hebluję, toczę i t.d. Przyda mi się to bardzo, sądzę. Podczas świąt będę chodził, o ile pozwolą okoliczności, do szklarza i uczył się wydymania szkła. Jest tu taka pracownia artystyczna szklana. Możnaby to robić w Handfertigkeits.., ale szkoda mi tam czasu na to. —. Przed tygodniem byli wszyscy „samodzielnie" pracujący fizycy u Voigt'a na wieczorze. Istna wieża Babel, na której ~~oczywiście~~ nie brakło Japończyka, Finlandczyka, Rumuna, Węgra, Włocha i t.d. Zdarza się to raz na semestr. Ciekawie odbywają się wykłady: zamiast 4 razy po 1 godz., tylko 2 razy po 2 godz. Sądzę, że to praktycznie. — Zostyjsm

15

Dobromil 25/4 1908.

Wielmożny Panie Profesorze!

Ośmielam się przesłać rachunki, które dotąd przeprowadziłem. Naturalnie nie wielką mam nadzieję, aby z nich co było; dlatego proszę uprzejmie o przeglądnięcie i zwrócenie uwagi zwłaszcza na miejsca opatrzone znakiem zapytania. Koniec absolutnie nie przedstawia mi się tak jasno, jakbym sobie tego życzył. Nie wiem bowiem co zrobić z ruchem obrotowym, w jaki sposób czas obrotu związać z drogą przebytą. Co do siły F_x, działającej na kulę, to przeprowadziłem rachunek, bo jest możliwy [dla $r=0$], i okazuje się, jak to nadmienia Lorentz, równa zeru. — Doświadczenia były

z braku środków na razie zbyt prymi=
tywne, aby można wnioski wyciągać.
To jedno da się zupełnie wyraźnie skonst=
tować, że kula zostaje odepchnięta od
ściany, tem bardziej im większy jej promień
O ruchu obrotowym nic na razie pewnego
nie mogę powiedzić. Doświadczenia
odbywało się w naczyniu otoczonem
ścianami płaskiemi, i w przypadkach
prostych łatwo obliczyć wpływ tych ścian—
jak to robił Ladenburg — na prędkość
kuli. —

w wtorek będę we Lwowie, aby się
poinformować bliżej o rachunkach,
różnych wątpliwościach, i zasięgnąć rady
u Pana Profesora,

Pozostaję z wielkim głębokim szacunkiem.

J. Stock

Brzeżany 30. VI. 1908.

Wielmożny Panie Profesorze!

W ostatnim liście pisałem że dokończenie przyszlę wkrótce. Miałem uwzględnić jeszcze obliczyć moment siły całkowany po powierzchni kuli spoczywającej od prędkości drugi raz odbitych od ściany, i z wykonałem rachunki aż do całkowania i tu przypomniałem sobie, że zapomniałem odpisać całki $\mathfrak{J}_{1,7}, \ldots \mathfrak{J}_{3,7} \ldots$. Wobec tego wstrzymam się z ukończeniem na razie, bo obliczenie tych całek zabrałoby mi dużo czasu i zaczekam, aż WPan Prof. będzie łaskaw nadesłać przez p. Orłowskiego wszystko. Dokończenie jest kwestyą tylko kilku godzin. Proszę zatem nie czekać na dalszą robotę.

Pozostaję z głębokim uszanowaniem

[illegible] [illegible].

Dobromil 27.VII.1908. 28

Wielmożny Panie Profesorze!

Otrzymałem już odpowiedź od prof. Voigta z Getyngi. Załączam przysłany mi list. Cieszę się bardzo propozycyami, wymienionymi w liście, bo trafiają mi do najgłębszego przekonania. Myślałem zaraz o pracy z optyki i elektryczności. Oczywiście trudno mi teraz, kiedy znam te rzeczy głównie tylko z książek i to nawet nie specyalnie wybierać coś konkretnego. Myślę, że po zaznajomieniu się z niemi prędzej wybiorę sobie jakiś temat. A może już WPan Profesor ma coś gotowego, co wobec

dobrego zaopatrzenia tamtejszego Zakładu
mógłbym zrobić ewentualnie. Gdyby
tak, to bardzo proszę o poinformowanie.
W każdym razie chcę odpisać Prof. Weiglowi;
może w tym duchu, że będę pracował
nad tematem przez niego wskazanym
(czekam na odpowiedź od Pana Profesora)
i że przyjadę już z początkiem października,
aby z daną pracą teoretycznie się zaznajomić. Proszę o króciutką odpowiedź

Pozostaję z najgłębszym uszanowaniem

[illegible]

etada

ygły

anie.

ijtwi;

r.)

ika,

rna=

10

Jaśnie Wielmożny Pan

Prof. Univers.

Dr. Maryan Smoluchowski

we Lwowie

ul. Długosza l. 8.

4813 7k 27

Union postale universelle Russie.

Открытое письмо.

POCZTÓWKA.

Połąga 12.VIII.1911.

Oddawszy, co cesarskiego, cesarzowi (służbą wojskową) wybrałem się z żoną na zwiedzenie ziem Polski. Stawaliśmy w Częstochowie i Warszawie, i dotarliśmy do polskiej „furtki" na morze. Tanio tutaj i swojsko, co zwykle nie chodzi w parze. Wracamy po 10 dniach przez Gdańsk, Poznań, Katowice.

Ślę serdeczne pozdrowienia dla Państwa i zostaję z uszanowaniem [illegible]

Wielmożny Pan

Prof. Dr. Maryan Smoluchowski

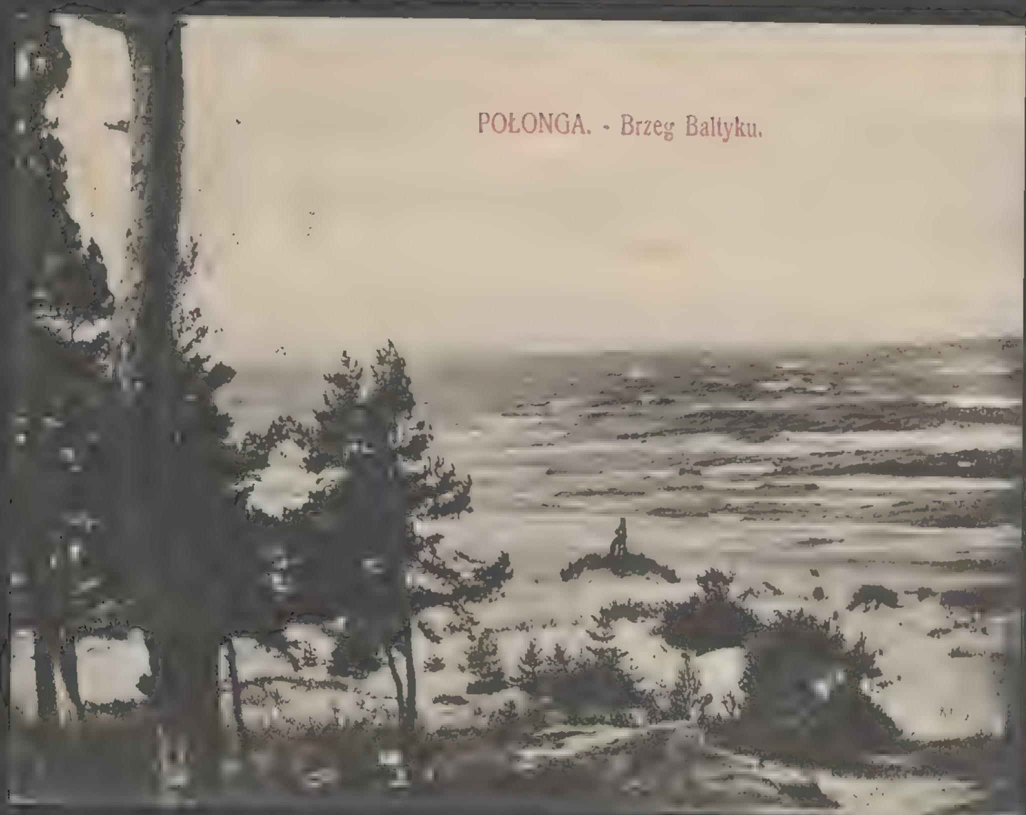
[illegible]

Zakopane

Galicya.

Репродукція воспрещена.

Atelier P. Mongird.

POŁONGA. - Brzeg Bałtyku.

W Dobromilu 2-VII. 1912 r.

Wielmożny Panie Profesorze!

W liście wystosowanym do p. Natansona „zaniosłem osobiście jeszcze raz gorącą prośbę" o przyspieszenie korekty i przysłanie jej „jeśli to możliwe" w tym tygodniu. Cytuję umyślnie słowa mego krótkiego listu i przeciwstawiam im słowa listu p. Natansona:

„...Jednak życzenie Pańskie .... zdziwiło mnie. Po raz pierwszy zdarzyło mi się, żeby nam autor termin nadesłania korekty wyznaczał i to jeszcze kilkodniowy. Tego się nie podejmujemy. Do żadnego terminu Akademia się nie zobowiązuje i podobnego postawienia kwestyi wogóle nie przyjmujemy."

Słusznie też przewidywał Wielm. Pan Profesor, że forma zewnętrzna tekstu polskiego „bez marginesu, gęsto i t.d." wywoła odruch u p. Natansona. Tak się też stało; jest to widocznie słaba strona p. Natansona i słusznie mojem zdaniem, jak znowu – po niewczasie – spostrzegam. Nadto „z powodu okropnych germanizmów, błędów gramatycznych i składni" musi być poprawiany.

Odpisałem, że „nie znając toku postępowania w drukarni, zaniosłem gorącą prośbę", a jeśli przez to kogokolwiek obraziłem, przepraszam bardzo. „Nie miałem tego zamiaru."

w

„W

u

pi

za

c

vs

p

je

u

Co się tyczy tekstu polskiego, to, przyznaję słuszność i usprawiedliwiam to nawałem pracy przy końcu roku szkolnego w szkole."

„W końcu proszę, po zanotowaniu swoich cennych uwag przysłać mi rękopis celem przerobienia," (dosłownie) P. Natanson bowiem pisze przy końcu swego listu: „zwrócę go do przerobienia, wskazawszy przedtem, o ile to będzie możliwe, co mnie najbardziej razi".

Boję się jednak czy p. Natanson znowu nie będzie się czuł urażony moim listem, mimo, że starannie unikałem wszystkiego, co mogłoby Mu się nie podobać.

Wobec tego wszystkiego straciłem nadzieję, aby się sprawa pomyślnie dała załatwić przed wakacyami, chyba, że będzie jeszcze jedno posiedzenie po 10tym lipca. Mimo to pracuję nad wykładem, aby być gotowym, gdy godzina wybije.

Z głębokiem uszanowaniem i serdecznem pozdrowieniem
przesyłam list
[illegible]

g
cz
zn
k
z
po
K
m
cz
m
zn
ip
ab
wy
ie

W Dobromilu 5/VII 1912 r.

Wielmożny Panie Profesorze!

List ostatni dodał, jak zawsze, nieco otuchy wątpiącemu. Przykro mi tylko że ma WPan Prof. kłopoty ze mną. – Oczywiście chętnie pokryję ewentualne koszty druku, bo znacznie większe znaczenie ma dla mnie zniżka godzin w szkole, której bez habilitacyi teraz – nie otrzymałbym. – Rękopis polski z poprawkami otrzymałem. Proszę nie wyobrażać sobie, że posłałem go p. Natansonowi nie przejrzawszy go należycie kilkakrotnie. I nie ma w nim żadnego takiego przeoczenia, któreby było wynikiem mego zaniedbania. Są usterki, czy nawet błędy, które może mają źródło w mej nieznajomości języka polskiego ale jest i dużo takich, które znajdują swe usprawiedliwienie chyba .. w chęci kreślenia i poprawiania u p. Natansona. Umyślnie przywiozę rękopis, aby go pokazać. – Dziś z grubsza ułożyłem sobie plan wykładu. – Przyjadę najpóźniej w poniedziałek rano, tak, że w poniedziałek popołudniu będę mógł złożyć swe uszanowanie.

P. Zakrzewskiemu podziękuję osobiście za dobrą radę, których ma zawsze pełno w zanadrzu.

Przesyłając serdeczne pozdrowienia

zostaję z wysokim poważaniem

J Siog.

Wiedniu 11/II 1914.

Kochany Panie Profesorze!

Dziękuję przedewszystkiem za przysłane mi odbitki, a następnie za trud połączony z czytaniem tekstu. Główny błąd w pracy, któryby jej wygląd zupełnie zmienił, jest w rzeczywistości usterką. Mianowicie $\frac{u}{v} = \frac{9}{2}\left[\frac{K(\varphi_i-\varphi_a)}{4\pi}\right]^2 \frac{\sigma c}{a^2 \delta_0 \mu}$

podczas gdy w tekście z przyzwyczajenia napisałem $\left[\frac{K(\varphi_i-\varphi_a)}{4\pi\mu}\right]^2$ zamiast $\left[\frac{K(\varphi_i-\varphi_a)}{4\pi}\right]^2$

Jeśli się więc rezultat Pana Profesora 200c pomnoży przez $\mu^2 = 4.10^{-4}$, otrzyma się zgodnie z tekstem $\frac{u}{v} = 0{\cdot}08\,c$. Wnioski dalsze pozostają więc nietknięte.

Ubolewania godne błędy w tabliczce 1. poprzedniej pracy (tylko cztery ostatnie kolumny) pochodzą stąd, że pomiary, reprezentowane przez te liczby robione były w dwóch dniach. Drugiego dnia

znalazłem ~~otrzymałem~~ jednak dla tej samej zawiesiny przewodnictwo zwiększone w stosunku $\frac{132}{124}$, musiałem więc w tymsamym stosunku zmienić (w czterech ostatnich kolumnach) napięcie E. Przez przeoczenie jednak nie zmieniłem iloczynu $\frac{\alpha_e \kappa_g}{200}$ w tym stosunku. W załączeniu przesyłam odpowiednie daty.

Rozumiem, że we wzorze (II) na str. 133 ma być $\frac{Q_0}{q}$, ale jakoś nie zgadzają się wymiary po obu stronach:

$$E = \frac{K(\varphi_i - \varphi_a)}{4\pi\mu} \cdot \frac{\delta_0 - \delta_c}{\delta_0} \cdot \frac{Q_0}{q} \cdot \frac{V_e}{V_0} \cdot \sigma$$

(według Witkowskiego)

potrzeba

$$\frac{gr^{\frac{1}{2}}\,cm^{\frac{1}{2}}}{sek} = \frac{gr^{\frac{1}{2}}\,cm^{\frac{1}{2}}}{sek} \cdot \frac{1}{\frac{dyn.}{cm^2}} \cdot \frac{dyna}{cm^2} \cdot \frac{sek}{cm} \cdot \frac{1}{cm^3}$$

Zdaje mi się, że jakiś błąd popełniam, więc pomyślę jeszcze nad tem. — .

3) Czy mam tekst niemiecki jeszcze raz przepisać, czy też odesłać go w tej formie, jaką mu nadał Pan Profesor. Proszę bardzo o rychłą odpowiedź.

4) W końcu jeszcze jedna drażliwa kwestya: W niedzielę, po posiedzeniu, na którem rozstrząsano statut Tow. fizyków i chemików udzielił mi p. Niementowski (bez zapytania się z mej strony) cennej dla mnie wiadomości, że Komitet org. zaproponował mnie „unico loco" na profesora fiz. Wskutek tego postanowiłem wziąć urlop ze szkoły średniej. Byłbym go dostał i bez tego „pretekstu", ale wstydziłem się po prostu przyznać się do przemęczenia – w Radzie szkolnej. W poniedziałek poszedłem jeszcze raz do pana Niem. i zapytałem się go, czy pozwoli mi skorzystać z tej wiadomości – wobec mego Inspektora (p. Rombacera). Zgodził się na to. Wobec tego w poniedziałek byłem w Radzie Sz. u p. Rombacera i otrzymałem przyrzeczenie urlopu. Wspomniałem przytem,

że spodziewam się wiadomości od p. Profesora, i że
eventualny list pokażę. Tymczasem list dzisiaj
otrzymany brzmi dla człowieka, nie wiedzącego
o tem że Pan Prof. mniej obiecuje a dużo robi,
dość pesymistycznie i trudno mi go pokazać. Dlatego
bardzo proszę, o „poufną" wiadomość przeznaczoną dla
mnie i p. Rembacza, (o ile to nie ~~[illegible]~~ sprawi Panu
Prof. wyrzutów sumienia) mniej więcej następującej treści
zgodnej z rzeczywistością: „Donoszę przy tej sposobności
poufnie, że jest Pan „mocno [illegible]" proponowany etc.
Kiedy Ministerstwo sprawę rozstrzygnie, trudno
dzisiaj przewidzieć, choć wszyscy pragniemy, aby zakład
~~był~~ w Październiku zaczął działać."
Bardzo przepraszam, że śmiem i w tych rzeczach
trudzić Pana Profesora

Łączę wyrazy głębokiego uszanowania
i pozdrowienia

J. Stos

P.S. Oczywiście p. Niementowski jest poinformowany
o tem, że udzieloną mi przez Niego wiadomość zakomunikuję Profesorowi.

9420

KOŁO
MATEMATYCZNO-FIZYCZNE
Warszawa
BRACKA 18 („URANJA").

Warszawa, dn. 2/września 1912 r.

Szanowny Panie Profesorze!

Koło matematyczno-fizyczne w Warszawie ma zamiar urządzić podczas feryj wielkanocnych roku przyszłego, podobnie, jak i w roku bieżącym, szereg wykładów dla nauczycieli szkół średnich (gimnazyum, szkół realnych, technicznych, handlowych) polskich z dziedziny matematyki i fizyki; umyśliliśmy przeto zwrócić się do Szan. Pana Profesora z gorącą prośbą o współpracownictwo w tym przedsięwzięciu. Odczyty, według intencyi Koła, powinny mieć na celu doskonalenie nauczania szkolnego wymienionych przedmiotów, a zatym powinny dotyczyć nie tyle nowych badań naukowych, co programów szkolnych i metod nauczania. W roku przyszłym są w projekcie przedewszystkiem dwa tematy: 1) o wykładzie zasady zachowania energii w szkole średniej; 2) o wykładzie drugiej zasady ter-

nauczycieli w szkole średniej. Każdy z tych odczytów powinien zająć 2 do 5 godzin.

Będziemy szczęśliwi, jeżeli Szan. Pan zechce się podjąć tych odczytów albo przynajmniej jednego z nich. Gdyby jednak Szan. Pan wolał obrać jakiś inny temat, związany ze sprawą szkolnego nauczania fizyki, to rozumie się z góry przystajemy.

Mamy nadzieję, że Szan. Pan nie odmówi nam swej pomocy w tak doniosłej sprawie, jak doskonalenie szkoły polskiej, która w naszym kraju istnieje w tak niezmiernie ciężkich warunkach. Pozwalamy sobie nadmienić, że Koło gotowe jest ponieść koszty podróży Szan. Pana i wypłacić pewne honorarjum, którego wysokość jeszcze nie jest zdecydowana.

W oczekiwaniu pomyślnej odpowiedzi pozostajemy z szacunkiem:

Prezes Zarządu: [illegible]

Sekretarz Zarządu: [illegible]

KOŁO
MATEMATYCZNO-FIZYCZNE
Warszawa
BRACKA 18 („URANJA").

Warszawa, dn. 19 listop. 1912

Szanowny Panie Profesorze!

Pis[illegible] [illegible]

[illegible] się

[illegible] Dzięki współdziałaniu Pańskiemu kursy, rozpoczęte [illegible] będą miały niewątpliwie [illegible], co [illegible] co [illegible] wielce pożądane.

Mamy nadzieję, że [illegible] wykłady w liście Pańskim podane łatwo pokonać. [illegible] co się tyczy tematów, to pozostawiamy Panu Profesorowi całkowitą swobodę. Może więc Pan np. poświęcić wszystkie odczyty tematowi [illegible] (o zasadzie zachowania energii), [illegible] jego zakres, połączywszy np. w całość rozważanych spraw pytanie,

w jaki sposób należy korzystać z pojęcia energii i zasady zachowania w elementarnej nauce o zjawiskach cieplikowych, elektrycznych itd.; albo może to być, bądź, [illegible], [illegible] do objęcia jaki inny temat, np. jeden z tematów wykładów wielkanocnych lwowskich, albo może po prostu wygłosi Pan na naszych kursach te same odczyty, co we Lwowie. Decyzję Pana Profesora akceptujemy z góry.

Pod względem terminu wykładów sprawa układa się bardzo dobrze. [illegible] właściwie mieli zamiar urządzić przygotowane kursy w wielkim tygodniu, jednakże, jak w roku bieżącym aż na skutek listu Pana, Zarząd [illegible] [illegible] koła postanowił na ostatniem posiedzeniu przesunąć je na tydzień

świątecznych o zaiste wykładów będą trwały cztery dni od środy do soboty, czyli od 26 do 29 marca włącznie. Mamy nadzieję, że czas ten będzie dla Pana Profesora dogodny.

Przesyłając Panu jeszcze sama ogólną wiadomość o tematach wykładów, nadmieniamy, że w nadesłaniu krótkiej treści [illegible] najpóźniej [illegible] prosimy najuprzejmiej, starania o pozwolenie przy czem wymagana jest treść odczytów. Nadmieniamy zarazem, że po uzyskaniu zatwierdzenia przez władze treści, można w przyszłości wprowadzać do odczytów wszelkie zmiany, jakie się uzna za stosowne, gdyż, pod tym względem, władza [illegible] nie jest ścisłą [illegible]. Prosimy [illegible] o wskazanie, które z wyżej wy-

wymienionych [illegible] Jan [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible] szacunkiem

[illegible] Strasnowicz

41

Koło Matematyczno-Fizyczne w Warszawie, Bracka 18.

„URANIA"

Straszewicz

Wielmożny

Profesor M. Smoluchowski

Lwów. Ul. Tyzenhauza 25.

[illegible]

Szanowny Panie Profesorze!

[illegible] Bański wielce nas [illegible] musimy pogodzić się [illegible] inaczej być [illegible] mamy [illegible], że w roku przyszłym okoliczności ułożą się pomyślniej, i wykłady [illegible] w [illegible] skutku. [illegible] nasz najmniej [illegible] jesteśmy [illegible] wdzięczni.

Z prawdziwym szacunkiem

Z. Strasewicz

9420

113

V Praze 12/11 1903

Vysoce ctěný pane Kollego!

Račte prominouti, že dnes teprvé odpovídám na Váš tak velice charmantní list, kterým Jste mi opravdovou způsobil radost. Byl jsem ve dnech minulých velice zaměstknán pracemi úřadu rektorského a přípravami k installaci, že mně nezbyla volná hodinka, abych mohl s Vámi – písemně – pohovořiti. Velice mne těšil Váš laskavý úsudek

o mé Akustice; byl by to velmi pěkný důkaz vědecké vzájemnosti česko-polské, kdyby o našich knihách vycházely recense i veřejně, tiskem, u Vás, a naopak o Vašich u nás! Já na př. nemám na vysokých školách kollegu experim. fysika, který by mohl autoritativně napsati recensi; ti, kteří zde jako professorové jsou, ti jsou mladí moji žáci.

Dovoluji sobě prosbu, abyste laskavě přijal též mou „Mechaniku", kterou zde přikládám.

Měli jsme zde mezi studentstvem
doby velmi pohnuté! Místnosti
universitní jsou zde tak nevhodné,
že bychom žádného cizince – hosta
do nich neuvedli! Náprava jest
možná jenom novostavbou –
ale obávám se, že při nynějších
politických a finančních poměrech
hned tak k ní nedojde a že
ta bída potrvá mnoho ještě
let. Trpí tím studentstvo i
professoři velice. Mně se roku
1892 slíbila písemným výnosem
c. k. Ministerstva kultu a vyučování
stavba nového ústavu fysikálního

pro nejbližší čas – ač dnes po
10 letech dosud se nezačalo stavěti!
A v poměrech, v nichž již 20
let žiju, není vědecká seriosní
práce možnou. Pro studenty (jest
jich kolem 70!), pro asistenty
a pro sebe samého mám –
dohromady – dvě laboratoře! (2).
Nyní je vše hotovo – plány – rozpočet
– stavební místo – náklad je povolen,
a předce se dosud nezačalo stavěti!
Než dosti o tom, – nechtěl jsem
Vás unaviti lamentacemi!

S upřímným kollegiálním pozdravem

Váš

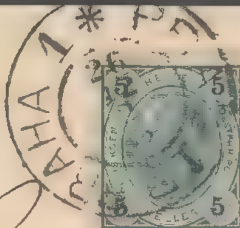
Strouhal

v Praze 26/XII

Za velice charmantní list
Váš srdečný dík
a upřímné přání

k novému roku 1904
posílá s mnohými
pozdravy V. D. Strouhal.

POSTKARTE.

CARTE POSTALE CARTOLINA POSTALE

POST CARD.

Wielce czcigodny Pan p. Dr M. Smoluchowski

Univ. Prof.

Lwów

(Lemberg) 124

REKTOR
C. K. ČESKÉ UNIVERSITY
KARLO-FERDINANDOVY
V PRAZE

12/2 1904.

Vysoce ctěný pane Kollego!

Opakuji svůj dík – předběžně korr. lístkem vyslovený – za Váš poslední list d.d. 21/XII a za mnohé zajímavé a pro mne důležité poznámky, kteréž jsem v něm nalezl. Kdy budu moci upraviti II vydání „Mechaniky", nevím. Nás Čechů je málo – tedy se i málo exemplářů

prodá — . Teď píši Thermiku jako III díl Experim. Fysiky.

Velmi mne zajímá, že chcete sepsati stručnou fysiku theoretickou! to by bylo něco takého pro naše české studenty! já jsem též toho mínění, aby studující na professuru středních škol měli takové Compendium mathematické fysiky. Oni by pak užívali knihy Vaší!

Mathematicko-fysikální věci polsky psané čte Čech velmi snadno.

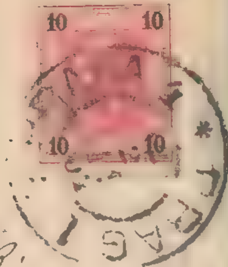
Kdyby vyšly zprávy o mých knihách ve Vašich časopisech o nichž jste mi psal (Wiadomości mat.fys. ve Varšavě nebo Kosmos ve Lvově), prosím, pošlete mi je k nahlédnutí anebo eventuelně otisky nebo výpisky těch referátů. Byl bych za to vděčen.

Přijměte pane Kollego výraz
mé zvláštní úcty
a upřímný pozdrav!

Váš

Strouhal

REKTOR
C. K. ČESKÉ UNIVERSITY
KARLO-FERDINANDOVY
V PRAZE.

Pan
Professor Dr rytíř Smoluchowski
na universitě
ve
Lvóv
(Lemberg)

Frouhl

Clementinum

Praze.

14/4 1905

Vysoce ctěný p. Kollego!

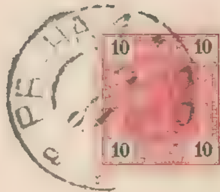
Byl jsem velice dojat Vaší laskavostí, když jsem přečetl Vaše recense o mých knihách. Píšete s tak milou uznalostí a vroucností tak že každý čtenář vycítí přítelský ten interes, s jakou recense jsou psány. Děkuji Vám co nejsrdečněji. Slova Vaše mi způsobila opravdové potěšení!

Děkuji též za laskavé zaslání separatu Vašeho pojednání.

S výrazem zvláštní úcty a pozdravem upřímným

Váš oddaný

Strouhal.

Wysoce Szanowny Pan

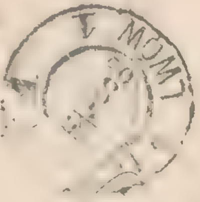
p. Dr M. Smoluchowski

Prof. Uniw.

Supieńskiego 24 Lwów

[illegible]
Clementinum
Praze.

V Praze 23/I 1906

Vysoce ctěný p. Kollego!

Na novém ústavu fysikalním české university má býti umístěno 16 tabulek se jmény vynikajících fysiků různých dob a národů. — Žijící jsou vyloučeni. — Chci aby též bratrský národ polský byl zastoupen. Pomýšlel

jsem na Wroblewskiho.
Ale nechci sám rozhodovati.
Prosím, abyste <u>Vy měl</u>
hlavní slovo. Snad
byste měl jiný návrh.

Prosím, poraďte mi možnoli brzy laskavě.
Jste více kompetentní v
otázce v jistém smyslu
delikatní.

Píše se: Wróblewski?
nebo <u>bez</u> akcentu?

5 3

t. Již napřed mají díky

a srdečný pozdrav!

Váš

ctitel

Strouhal

○ 21/6 08

Vysoce ctěný p. Kollego!

Byl jsem velice potěšen Vaším milým dopisem. Tak trochu jsem doufal, že snad Vás nějaká vhodná příležitost přivede do naší Prahy — byl zde sjezd č. přírodozpytců a lékařů, máme zde pěknou výstavu atd. Byl bych velice potěšen s Vámi se osobně seznati. Prozatím přál bych sobě míti alespoň Váš obraz — a proto

si dovoluji poslati Vám
zde obraz svůj s prosbou
abyste ho laskavě přijal
a mně příležitostně též
svůj milý obraz daroval.

S pozdravem upřímným

Váš

oddaný

Strouhal.

Dopisnice

Prof. Dr. Maryan rytíř
Smoluchowski
Lwów
Długosza 8

16/7 08

Srdečný dík
za velmi krásný
Váš obraz, který
mi bude vždy velice
milým upomínkem —
upřímný pozdrav!
Váš
oddaný
Strouhal

Nakl. D. Kosiner a spol., Praha II., Truhlářská č. 10.

VYHRADNÍ DOPISNICE ÚSTŘEDNÍ ZÁKONEM CHRÁNĚNO

UNIE PRAHA

Pozdrav z Jubilejni výstavy v Praze 1908.
Pohled s věže pavilonu interieurů.

4/5 11

DOPISNICE.

Besten Dank für die sehr freundliche Zusendung Ihrer Arbeiten und herzlichen Grüsse von Ihrem sehr ergebenen

Arrhenius

Prof. Dr. Maryan R. v. Smoluchowski
Lwów (Lemberg)
Długosza 8

Fysikální ústav č. univ. K. F. v Praze.

9420

Wielmożny Panie Profesorze!

Nie mogąc być osobiście u Wielmożnego Pana Profesora dla względów, ode mnie niezależnych, udaję się listownie z prośbą o radę co do mojej dalszej pracy na polu naukowem.—

Zdałem egzamin nauczycielski w 1903 r. w jesieni. Po egzaminie zabrałem się do pracy. Studyowałem wtedy Boltzmanna kinetyczną teoryę gazów, chcąc tam coś znaleźć, w czembym mógł pracować... Nie mogłem doprowadzić swego studyum do końca; miałem bowiem zawiele pracy

obo nie, skoro w gimnazjum zwłaszcza że musiałem po otrzymaniu stałej posady w Kołomyi niemal cały rok porządkować gabinet fizyczny i chemiczny, bardzo zaniedbany. — Co prawda, przytem zyskałem wiele wiadomości z zakresu fizyki doświadczalnej i nabrałem wprawy w wyrabianiu przyrządów. Skonstruowałem nawet sam niektóre np. do pokazania napięcia powierzchniowego cieczy, transformator Tesli...

Dla pracy jednak teoretycznej rok powyższy był prawie zupełnie stracony. Przeczytałem tylko kilka rozpraw popularno naukowych Centnerszwera o roztworach, Tołłoczki i Lorenza... Przestudyowałem

o telegrafii bez drutu i miałem wykład publiczny o tem.

Na prowincyi nie miałem i nie mogłem dostać poważnych dzieł, któreby mię zachęciły do pracy, bo w bibliotece naszego gimnazyum, jeżeli są jakie książki, to z pierwszej połowy XIX w. lub nawet starsze.

Ostatnio czytałem najnowszy tom fizyki Witkowskiego: „Optyka" i wziąłem się do Föppla „Einführung in die Maxwell'sche Theorie".– Uczyłem się też trochę angielskiego języka i przy pomocy słownika potrafię czytać.–

Cała tedy moja praca redukuje się niemal do zera, bo wszystko robione dorywczo i bez planu.— Udaję się tedy do Wielmożnego Pana

Profesora z prośbą o radę, co mam w najbliższym roku porobić, jaki obrać kierunek, jaką literaturę. – Na zakończenie mego listu wspomnę jeszcze o tem, że myślałem nad tą sprawą, czyby nie dało się udowodnić istnienia magnesów stałych w przyrodzie ... naturalnych na podstawie termoelementów, złożonych z żelaza i węgla (stal), z których niegdyś Joule mógłby się na wzajem. Ale mnie się zdaje, że tu jest wielka trudność. –

Przepraszam za zaprzątywanie swojemi sprawami, ale może za chwilę czasu nie pójdzie na marne. Dziękuję z góry już za rady Wielmożnego Pana Profesora, zostaję zawsze z głębokim szacunkiem i poważaniem

wdzięczny uczeń
Kazimierz Strutyński

Jamnica p. Stanisławów dnia 15/8 905

Wielmożny Panie Profesorze!

Przed rokiem pisałem list do Pana Profesora, ale nie otrzymałem odpowiedzi a to chyba, zdaje się, z przyczyny, że prawdopodobnie mój list nie doszedł aż do Anglii, gdzie wówczas Pan Profesor przebywał.

O ile przykro mi było, żem doznał zawodu, o tyle wzmaga się moja nadzieja teraz, bo spodziewam się napewno rady i wskazówek do mojego celu. Jasno postawię kwestyę: chcę pracować dalej na polu fizyki i dostąpić stopnia akademickiego. Zamiłowanie do przedmiotu mam, i w miarę możności – na prowincyi – zapoznaję się z nowymi wynikami. Mam jednak pewne braki, pochodzące stąd, że dotychczas więcej pochłaniała mnie kwestya pedagogiczna w gimnazyum a nadto w ubiegłym roku szkolnym – ciężka choroba nie pozwalała mi na pracę umysłową. Obecnie po powrocie do zdrowia mogę wziąć się znów do pracy, ale chciałbym ją celowo już poprowadzić. – Przyznaję otwarcie, że trudno mi zdecydować się, w jakim pójść kierunku, gdyż każdy dział interesuje mnie równo a w kwestiach doświadczalnych muszę liczyć się ze skromnymi środkami jedynie

i gimnazyalnego. – Nadmienić jednak muszę, iżem sprawił obecnie wagę z czułością 1 mg, dynamo z motorem, dające 65 V i 4 Ampère, baterię akumulatorów (6 komórek), lampkę benzynową Barthela, induktor dający iskrę 18 cm z przerywaczem platynowym, zbudowałem sam transformator Tesli, który dobrze funkcyonuje; mam pompę rozrzedzającą rtęciową, doprowadzającą do 2 mm, dość prymitywny katetometr i sferometr i śrubę mikrometryczną. – Prócz tych przyrządów są inne, służące tylko do doświadczeń szkolnych, a nie nadające się do ścisłych, dłuższych, innych doświadczeń, gdyż nie są precyzyjne z wyjątkiem Voltametru Hoffmanna, który wcześniej sprawiłem i goniometru. – Po tej dygresyi wracam do rzeczy. – Za czasów akademickich najbardziej zajmowała mnie termodynamika a zwłaszcza teorya kinetyczna, ale potem, co Boltzmann napisał, trudno, zdaje się, zdobyć się na coś oryginalnego. –

Dlatego też proszę Pana Profesora o wskazówki co do kierunku, w jakim np. warto by było popracować. Mając na ten rok szkolny około 1000 K asygnowanych na gabinet, mógłbym z tego skorzystać w celu sprawienia odpowiednich przyrządów, ewentualnie potrzebnych do doświadczeń. – Badanie współczynnika Poissona dla gazów byłoby może niezłe, ale nie wiem, czy nie potrzebaby sprawić do tego specyalnej pompy rozrzedzającej, któraby była zbyt kosztowna jak na środki mi użyczone. – Zdaję się tedy zupełnie na to, co Pan

Profesor raczy mi poradzić, wiedząc z góry, że rada będzie jak najlepszą..

Kończąc, łączę wyrazy wysokiego poważania

zawsze wdzięczny

Kazimierz Strutyński

Kołomyja dnia 29go października 1906

Wielmożny Panie Profesorze!

Śpiesząc z odpowiedzią na zadane pytanie, muszę przedewszystkiem podziękować, że Pan profesor zajął się moją sprawą..

W gimnazyum istnieje wodociąg, ale nie w gabinecie fizyki, tylko że ta woda jest niemożliwą do żadnego użytku, chyba do mycia podłogi... Zawiera tyle soli wapniowych, iż wystarczy, by woda ta posto-

za kilka godzin we flaszce
przeźroczystej, by z niej zwolnić
napełnić motorek.– Wody tej
nie używam wcale do zmywań,
doświadczeń; do picia też muszę
wozić skądinąd.– Wobec tego
zdaje się, że niewielka korzyść
z wodociągu tem bardziej, że
nie ma go w zabudowaniu a tylko
jest on na użytek [illegible].
Jeśli jednak koniecznie trzeba było
by użyć aspiratora, to [illegible]
można [illegible]. 2/ urządzenia
do oziębiania motoru benzy-
nowego.– Sprawdzić mi [illegible]
w zbiorniku [illegible] [illegible] [illegible]
ale przecież na niedzielę;

czas wystarczyć może.

Księgę, kreślę się z głębokiem szacunkiem i poważaniem

Kazimierz Strutyński

Kołomyja 4 listopada 1906

P.s. Urządzenie do oświetlania jednak nie jest dokonane, ale to jest kwestya tylko kilku tygodni.

9420
II

64

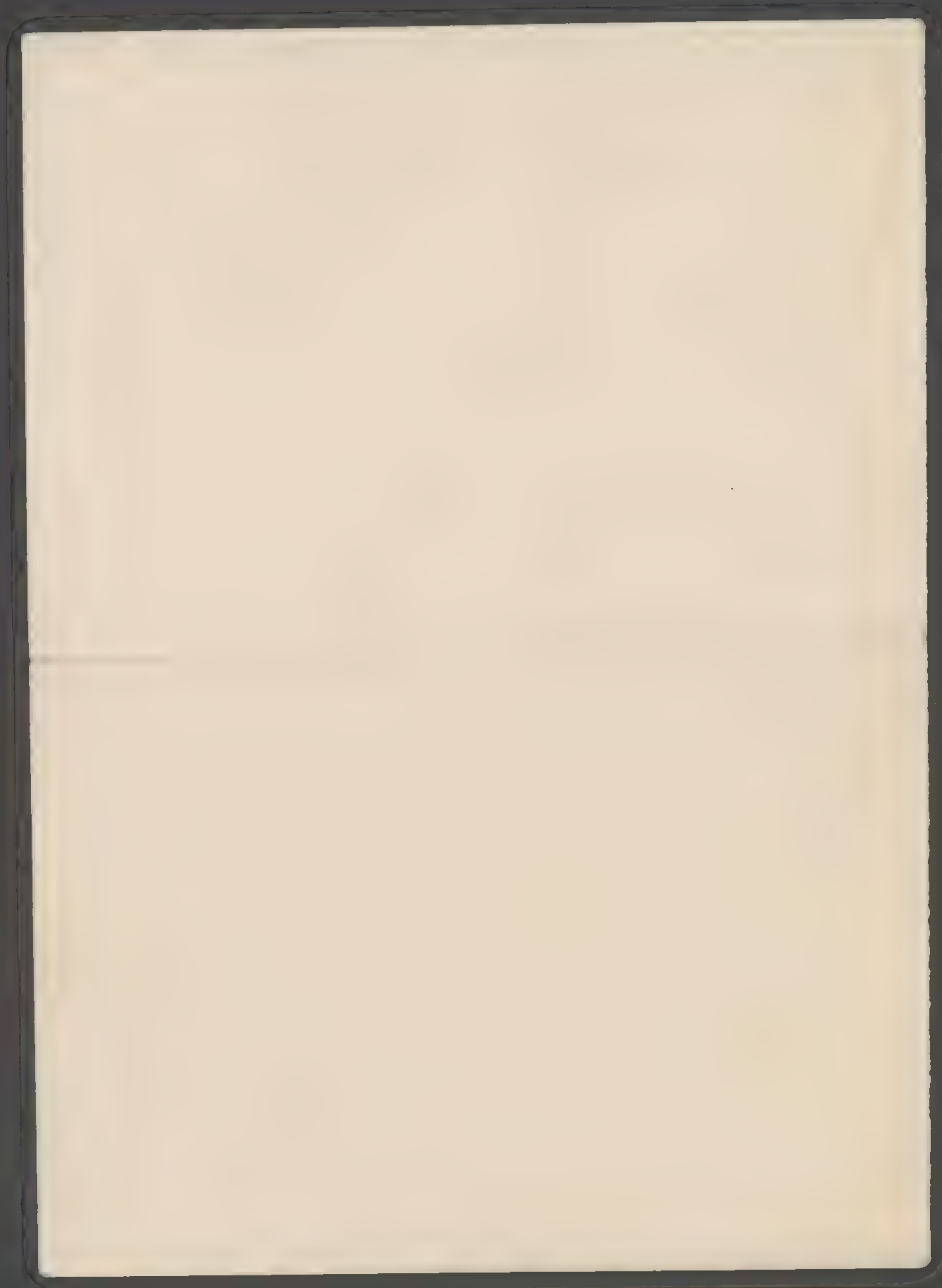
Jaśnie Wielmożny

Panie Dziekanie!

Proszę Łaskawie przyjąć plan wykładów na letni semester. Przepraszam za opóźnienie. Jeździłem na dwa dni do chorego Ojca i nie mogłem wcześniej go oddać. Na dzisiejsze posiedzenie będę starać się przybyć, przeto proszę uważać mnie za obecnego.

Łączę wyrazy czci

12/XII 1906 r. Studziński

bliższem posiedzeniu.

Za [illegible] prawdziwego poważania

28/III 1907.

Cyryl Studziński

ul. Skarbkowska l. 4.

Wielmożny Panie Dziekanie!

Gdyby Pan Dziekan uważał za kolizyę przedmiotów moje godziny gramatyki i wykład prof. Kallenbacha, to proszę łaskawie zmienić moje godziny zamiast we środę od 4-6 na godz. od 6-8.

Ja umyślnie wybrałem te godziny, gdyż przypuszczam że prof. Kolessa wykładać nie będzie, a wtenczas mógłbym jego godziny od 2-4.

Proszę zresztą zrobić łaskawie odnośną zmianę a ja porozumiem się po feryach ze słuchaczami i ewentualnie wezmę inne godziny.

Czy prof. Kolessa złożył wniosek na wybór komisyi w sprawie mej ordynaryjny. [illegible]

66

Jaśnie Wielmożny Pan

Dr. M. Smoluchowski
dziekan wydz. atu filozof.

we/ Lwowie

9420

Upsala den 30 jan. 1907.

Hochgeehrter Herr Professor!

In der Hoffnung dass die beigefügten Aufsätze Ihr Interesse finden werden gestatte ich mir Ihnen dieselben zu überreichen. Wie Sie daraus ersehen können, stimmen meine experimentellen Resultate mit Ihren theoretischen sehr gut überein. Leider war das Heft von den Annalen d. Physik, wo Ihre hochinteressante Arbeit publiziert ist (H. 14 1906), noch nicht zu Upsala angelangt wenn ich meine zweite Mitteilung in d. Zeitschrift f. Elektrochemie zusammenschrieb und

ich konnte deshalb nur die Arbeiten
von Einstein berücksichtigen.

Ich bin jetzt damit beschäftigt
Versuche zu machen die auf das
Mitbewegungen in dieses, meiner Ansicht
nach, außerordentlich wichtiges Gebiet
hinauskommen. Die Schwierigkeiten sind
zwar nicht zu unterschätzen, aber jede
festgelegte Tatsache entspricht ja hier
ein erheblicher Fortschritt in unseren
Kentnisse über das Wesen der Bau der
Materie. Ich möchte auch nicht
unerwähnt lassen dass – wie Sie vielleicht
schon gesehen haben – sogar der
unermüdliche Ritter und Verteidiger
der Energetik Prof. Ostwald in

einem Referate über Zsigmondys Arbeit: Zur Erkenntnis der Kolloide in Zeitschr. f. Phys. Chemie 57: 383- (1906) ganz wie Sie Herrn Professor die unbeschränkte Gültigkeit des zweiten Hauptsatzes ernstlich in Abrede gestellt hat. Ein denkwürdiges Zeichen der Zeit – nicht wahr!

Wenn Sie noch ein Sonderabdruck Ihrer Abhandlung: „Zur kinetischen Theorie der Brown'schen Molekularbewegungen und der Suspensionen" für mich übrig haben so wäre ich Ihnen zu grossem Danke verpflichtet.

Mit vorzüglicher Hochachtung
und Ergebenheit

The Svedberg

Chem. Institut, Upsala Schweden.

Hochgeehrter Herr Professor! 6

Meinen verbindlichsten Dank für die übersandten Separata und für Ihren liebenswürdigen Brief mit den darin enthaltenen wertvollen Bemerkungen. Hinsichtlich der Möglichkeit die Bewegungen zu photografieren möchte ich nur bemerken, dass alle meine bisherigen Versuche in dieser Richtung resultatlos sind. Ich halte die Aufgabe doch nicht für ganz unlösbar.

Mit ausgezeichneter Hochachtung
und Ergebenheit Ihr

Upsala 13. 2. 07.

The Svedberg

SVERIGE-SUÈDE

BREFKORT.

(CARTE POSTALE)

VERLDSPOSTFÖRENINGEN

(UNION POSTALE UNIVERSELLE.)

Sida afsedd for adressen. Côté réservé à l'adresse.

Herrn Professor Dr. M. von Smoluchowski
Universität
Lemberg
Österreich.

405

Meinen ergebensten Dank für die Zusendung.

The Svedberg

Upsala d. 17.3.08.

SVERIGE-SUEDE

BREFKORT.

(CARTE POSTALE)

VERLDSPOSTFÖRENINGEN

(UNION POSTALE UNIVERSELLE)

Sida afsedd for adressen.

Herrn Professor Dr. M. von Smoluchowski

~~Universität~~

Österrik. Lemberg (Lwów)

71

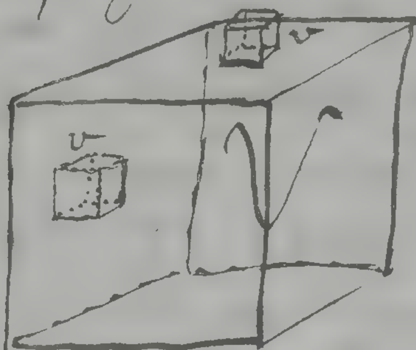
Upsala d. 17/12 1910.

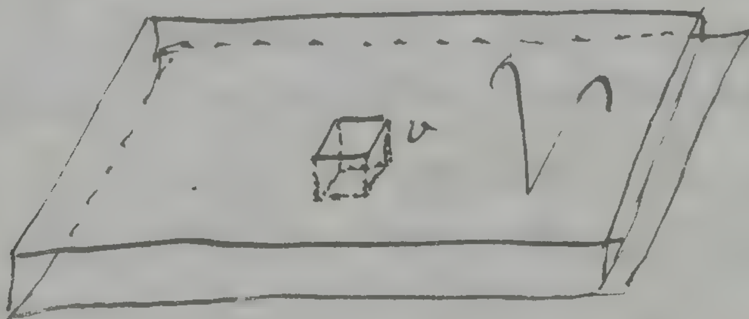
Herrn Professor M. v. Smoluchowski,
Lemberg.

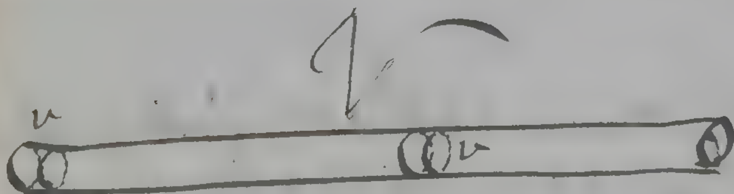
Sehr geehrter Herr Professor!

Mit einer Fortsetzung meiner Arbeit „Eine neue Methode z. Prüf. d. Gültigk. d. Boyle-Gay-L. Gesetzes, Z. f. Phys. Chem. LXXIII, 547" beschäftigt, möchte ich Ihnen gern ein Paar Fragen über Ihre Formel $\delta = \frac{2 \cdot \nu^{k} e^{-\nu}}{k!} \sqrt{\frac{\beta}{\beta_0}}$ machen. Ist es gleichgültig ob das kleine Volumen v innerhalb dessen die Schwankungen der Molekülzahl beobachtet werden

ganz „frei" in dem „grossen
Gas- oder Lösungsvolumen V sich
befindet oder ob es an irgend
einer Seite mechanisch begrenzt
ist, z. B.:

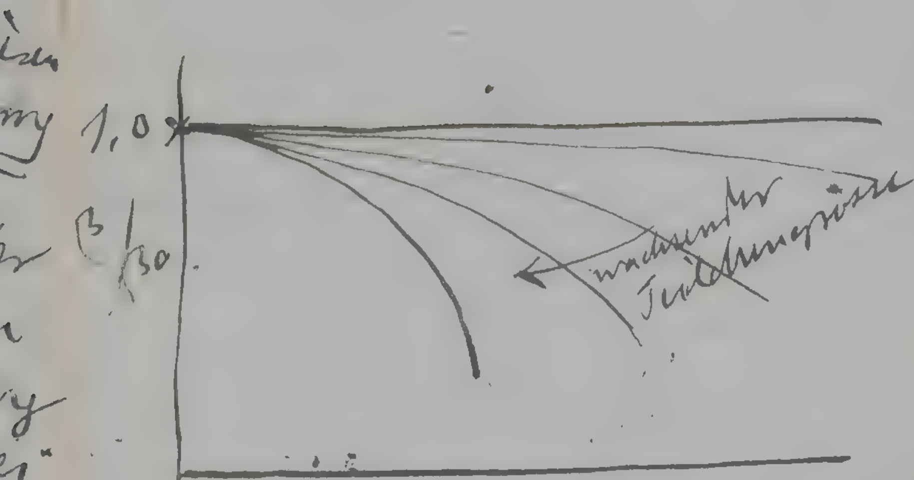

Es scheint mir, dass seine Äusserungen in Ann. d. Phys. (4) 25, 219 Zeile 16 von oben darauf hindeuten, dass die Lage des kleinen Volumens ohne Einfluss auf die zeitlichen Konzentrationsschwankungen ist. Ich setze natürlich voraus, dass die Wände des Gefässes an und für sich (z. B. durch die Wirkung der Kapillarkräfte) auf dem eingeschlossenen Gase keinen Einfluss ausüben.

Es wird Ihnen vielleicht interessieren zu hören, dass die Weiterführung meiner oben erwähnten Arbeit gezeigt hat, dass bei einer sehr grossen Zahl von Beobachtungen (400-600) für jede Bestimmung von δ Ihre Formel $\frac{2:\nu^{k}\cdot e^{-\nu}}{k!}$ bei grossen Verdünnungen sehr genau gültig ist.

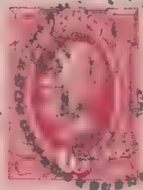
Mit steigender Konzentration verkleinert sich immer das Verhältnis β/β_0. Für verschiedene Teilchengrössen erhält man eine Kurvenschar von etwa folgender Gestalt:

Konc. (in Teilchenzahl pro Volumeneinheit gerechnet).

Ihr sehr ergebener
The Svedberg

Chem. Universitätslaboratorium.
Upsala.

Herrn Professor M. v. Smoluchowski

Universität

Lemberg.

Österreich

Lieber Herr Kollege! 7ᵢ

Es freut mich sehr Ihnen diesen kleinen Dienst leisten zu können. Die Korrekturen sind aber bisher noch nicht angekommen. Ist vielleicht ein neues Hinderniss zugestossen?

Auch hier in Schweden leben wir unter dem lähmenden Drucke des Weltkrieges. Es ist nicht ganz leicht sich ruhig der Wissenschaft zu widmen wenn alle kulturellen Werte so

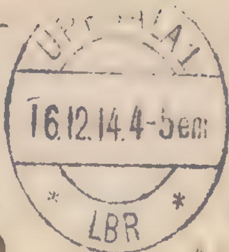
auf den Kopf gestellt sind, wie es jetzt der Fall ist.

Mit vielen Grüssen Ihr ganz ergebener

Professor Dr. The Svedberg
Mitglied der Königl. Schwedischen Akademie der Wissenschaften

d. 15 Dec. 1914 Upsala

2.15

Herrn Professor M. von Smoluchowski

77

Wien XVIII

Pötzleinsdorfer Str. 130

Österreich.

Absender:
Professor The Svedberg
Upsala
Schweden

9420
iii

TOWARZYSTWO POLITECHNICZNE WE LWOWIE.

UL. CHORĄŻCZYZNA L. 17.
TELEFON Nr. 408.

LWÓW, dnia 23 Marca 1905

L.

Wielce Szanowny Panie Profesorze –

Od tygodnia szukam sposobności pomówienia z Panem o tem [illegible] piszę [illegible] – ale sposobności tej nie znalazłem. [illegible] przy muzyce u [illegible], oraz [illegible] w [illegible] [illegible] odczyt, który 28 Marca [illegible] wygłosić w [illegible] odczyt [illegible] który Pan ma, choć tytułu jego nie znam, [illegible] Kozłowskiej 19 Lutego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] Towarzystwo nasze jest [illegible], [illegible] redagowane (Kozłowskiej), ale [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] odłożyć – bo my [illegible], [illegible] [illegible] w zeszytach i [illegible] [illegible] [illegible] –

[illegible] [illegible] Szanownego Pana –

[illegible] sługa

[illegible]

[illegible] [illegible] –

9420
冊

79

Lwów d. 1/i 08.
ul. Matejki

Wielmożny Panie
Profesorze

Pozwalam sobie na ręce
Pańskie przesłać skład
wykładów na semestr
zimowy r. 1907/8 z prośbą
o umieszczenie go w najbliższym
zeszycie.

Łączę wyrazy szacunku
i poważania.

Dr. Adam Szelągowski

9420
III

80

Wielmożny Panie Dziekanie! Po
[illegible] odbioru przyjęcia mojej roz-
prawy oświadczam, iż przybędę w Środę
d. 26. b.m. o godz. 9 przed poł. na ponie-
[illegible] [illegible]: W Sobotę będę w Wiedniu.
Łączę wyrazy wysokiego poważania
i czci.

[illegible]

Prof. Dr. Józef Szpilman

Lwów, ulica Kochanowskiego 33.

9420
III

Witów
dnia 8 lipca 1907

Wielce Szanowny Panie Dziekanie!

Całkowita wina leży po mojej stronie. Istotnie, i ja sobie teraz przypominam, że pierwsza rata, jaką otrzymałem, to nie była rata październikowa, ale lipcowa, a więc i ostatnia przypadałaby nie w lipcu, ale w kwietniu.

Pomyłka zaszła zupełnie bez mojej wiedzy — tem więcej, że Dr. Winiarz oświadczył mi kiedyś, że mogę spokojnie

brać stypendyum póty, póki nie złożę doktoratu filozofii, a ja główne rygorozum składam dopiero po wakacyach.

Jeżeli na skutek mego nowego podania stypendyum nie będzie mi i nadal przyznane, to ja natychmiast kwesturze pobrane 200 koron oddam, dziękując najserdeczniej Sz. Panu Dziekanowi za gotowość i życzliwość okazaną mi w liście.

Przesyłam [illegible] wyrazy głębokiego poważania i szacunku

[illegible]

tośę

wa-

go

mi

ych-

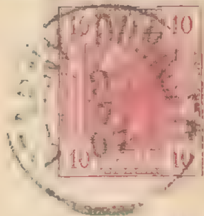
o

ceny

ni

e.

oen-

J. W. Natanson

Prof. Dr. Smoluchowski

Dziekan Wydz. filozof.

Lwów

Uniwersytet

9420

Prof. Dr. W. SZYMONOWICZ
LWÓW, ul. Pańska 4.

81

Wielce Szanowny Panie Kolego!

Jeśli można, proszę łaskawie zwlec z posiedzeniem w sprawie plakiety do czwartku. W środę u nas od 6-ej posiedzenie, na którem dopiero delegata obierzemy, więc posiedzenie chyba o 9-ej mogłoby się odbyć, choć u nas

y.

czasem posiedzenia i do 10ej trwają. Proszę łaskawie przesłać mi odpowiedź (do dziekanatu można), czy posiedzenie musiało się odbyć w środę czy też będzie w czwartek. W czwartek (gdyby o mnie chodziło) wolny byłbym od 6 do 8ej i od 9–11ej.

O wiadomość proszę
i serdeczne pozdrowienia
łączę
W. Szymanowski.

Prof. Dr. W. SZYMONOWICZ
LWÓW, ul. Pańska 4.

85

Wielce Szanowny Panie
Kolego!

Serdecznie polecam Szanownemu poparciu i uwzględnieniu prośbę Panny Leonii Knoll z Wodzynia, która prosi o przyjęcie jej na /.

hospitantkę, a o której mam
przekonanie że z korzyścią uczę-
~~serdecznie~~
szczać może na wykłady uni-
wersyteckie i w najbliższych
miesiącach stawa do matury

Serdeczne wyrazy

[illegible]

Wielce Szanowny Panie
Kolego!

Uprzejmie proszę mi odpisać, czy ustęp następujący z mego podręcznika histologii może przejść bez zmiany do wydania nowego?

„Auch die Brown'schen Molekularbewegungen, welche sowohl an lebenden, als auch an abgestorbenen Zellen beobachtet werden können, gehören zu den passiven ./.

Bewegungen. Es sind dies unbedeutende oscillierende (zitternde) Bewegungen der im Protoplasma gelegenen Körnchen und das Ergebniss der kleinen Stösse, welche die in fortwährender Bewegung sich befindenden Flüssigkeitsmolekule auf die Körnchen ausüben."

Czy tu nie ma jakiego fałszu? A może trzeba coś zmienić i jak?

Przepraszam za trud i serdecznie Tęgo pozdrowienia

Wł. Szymonowicz

9420

Szanowny kolego!

Przypominam zebranie wtorek 14/I

7 wieczór Mochnackiego 8

z poważaniem

Ignacy Przybylowicz

ul. Zyblikiewicza 32 a

9420

Lwów 11go lutego [illegible] r.

Łaskawy Panie Profesorze!

Proszę przyjąć najserdecz-
niejsze me podziękowanie
za tak uprzejme zajęcie się
moją sprawą. - Do pana T.
wybiorę się dzisiaj

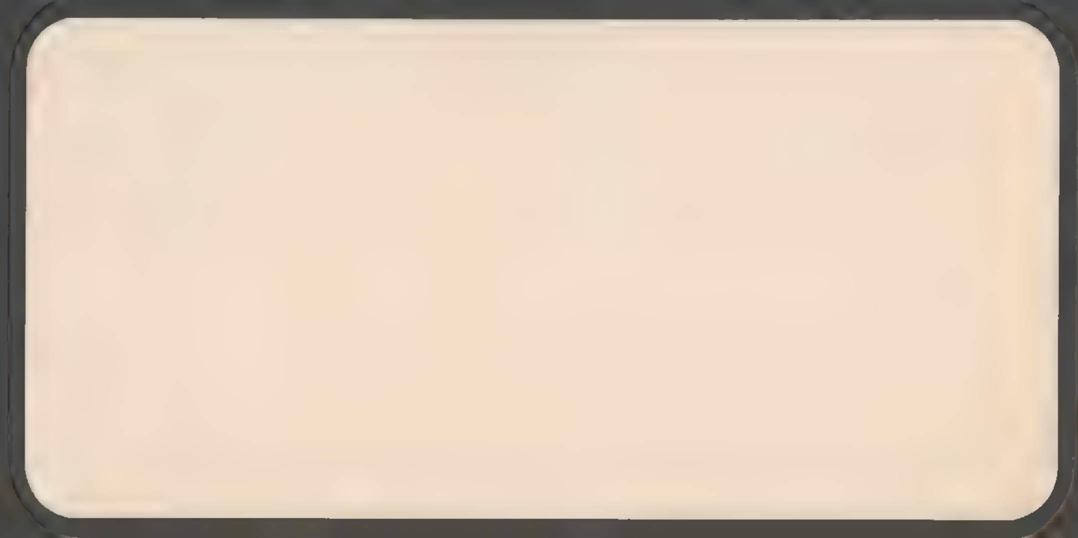
Wyrazy prawdziwego powa-
żania załącza

H. Szczygłowiczowa

9420
D

Herr u. Frau Tammann
beehren sich Herrn Professor u. Frau
Professor v. Smoluchowski
auf Dienstag den 22ten April
um 9 Uhr ab. zum zwanglosen Zusammensein
ergebenst einzuladen

U. A. w. g.

9420

91

Lwów 14/III 1904.

Wielmożny Panie Profesorze!

Przepraszam najmocniej, że jako nieznajomy śmiem trudzić, ufając jednak w pobłażliwości udaję się z zaufaniem o radę.

Prosiłbym bardzo Wielmożnego Pana Profesora o wskazanie mi dzieł traktujących wyczerpująco, ściśle naukowo a w jasny sposób przedstawiające działy fizyki łącznie z geofizyką. ze

/.

ze szczególnem uwzględnieniem teoryi
i szybkiej analizy spektralnej i wła-
ściwości nowych ciał promieniotwór-
czych (promienie katodalne, radium
polonium) wraz z [illegible] polecenie-
m fachowego czasopisma z którego
pomocą najgłębiej dokładnie śledzić
[illegible] nauki w tej dziedzinie.
(Może dzieło „Müller-Pouillet'a" byłoby
odpowiedniem)
Dla orientacyi w szczegółach nale-
żałoby [illegible] i [illegible]
[illegible] podaném [illegible] wszyst-

kich potrzebnych nauk pomocniczych
z fizyki znam także nie najgorzej
lecz obecnie pragnę wyłącznie z praw-
dziwego zamiłowania oddać się dokła-
dnym studiom tej wiedzy.

Z języków obcych władam niestety
tylko niemieckim.

Przepraszając jeszcze raz za śmia-
łość i polecając się łaskawym wzglę-
dom Wielmożnego Pana Profesora
kreślę wyrazy głębokiego uszanowania

Władysław Tarnawski
ul. Żółkiewska 4.
urzędnictwo telegrafów

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

9420
III

NYILVÁNOS
VEGYKISÉRLETI ÁLLOMÁS
Dr. TELBISZ JÁNOS
kir. keresk. törvényszéki hites vegyész

Öffentl. chem.-techn. Laboratorium
Dr. JOHANN TELBISZ
beeid. k. Handelsgerichts-Chemiker.
Von der Wiener und Prager Börse anerkannter
Zucker-Chemiker

BUDAPEST, VI, DESSEWFFY-UTCZA 45.

Budapest, 1913. d. 7/V

Allerhochverehrtester Herr Professor!

Den bedeutenden Gelehrten beglückwünsche ich mit der allergrössten Ehrfurcht und bitte ganz ergebenst um Ew. Hochgeboren sehr geschätztes Autogramm.
Mit Ihrem innigsten Danke

allerergebenst

Albert Telbisz
Jurist

9420

W.1.

54

Herrn Professor M. von Smoluchowski, Krakau.

Sehr geehrter Herr Professor!

Jhr soeben eingegangenes freundliches Schreiben vom 15.d.M. und die Rücksendung des einen unterschriebenen Vertragsexemplares bestätige ich Jhnen mit verbindlichem Dank. Jch möchte Sie nun aber bitten, mir auch noch das zweite Exemplar mit Jhrer Unterschrift versehen, gütigst zurücksenden zu wollen, damit ich hier noch die Stempelung des Vertrages veranlassen kann. Nach Erledigung dieser Formalität werde ich Jhnen sofort ein Exemplar auch von mir unterzeichnet, wieder zugehen lassen.

Mit vorzüglicher Hochachtung
ganz ergebenst

Leipzig, den 19.Sept.1913.

B.G.Teubner, Leipzig.

Postkarte

Herrn

Professor M. von Smoluchowski

Krakau, Galizien.

Studenckagasse 27.

Bei jeder Neuauflage dem Hauptzollamte wieder vorzulegen.

1.40 M. Stempel nach Tarifstelle 32 I Vol. 32 II Konk.
1.50
2.90 M. Auf Vertrag verwendet.

Zur Urschrift sind am 11/11 13 Stempelmarken im Werte von ... verwendet worden.

Vertrag! B

Zwischen Herrn Professor M. von Smoluchowski in Krakau einerseits und der Firma B.G. Teubner, Verlagsbuchhandlung in Leipzig anderseits ist folgender Vertrag abgeschlossen worden, dessen Erfüllungsort für beide Teile Leipzig ist.

§1.

Herr Professor M.von Smoluchowski überlässt das von ihm unter dem Titel:

„Grundsätzliche Fragen der kinetischen Gastheorie"

zu verfassende Werk der Firma B.G. Teubner,Verlagsbuchhandlung in Leipzig und ihren etwaigen Rechtsnachfolgern zur ausschliesslichen Vervielfältigung und Verbreitung für alle Auflagen. Die Verlagsbuchhandlung verpflichtet sich, das Werk zu veröffentlichen und zu verbreiten.

§2.

Das Werk soll in Format und Ausstattung in der von Blumenthal herausgegebenen Sammlung „Fortschritte der mathematischen Wissenschaft" in einer Auflage von 800 Exemplaren gedruckt werden. Der Umfang des Werkes soll 12 Druckbogen des vereinbarten Formates möglichst nicht überschreiten. Die üblichen Zuschuss-, Rezensions-und Freiexemplare darf die

Verlegerin ausser der festgesetzten Anzahl von Exemplaren herstellen bis zur Höhe von 10 % der Auflage. Ein Nachweis der bestimmungsgemässen Verwendung dieser Exemplare liegt der Verlegerin nicht ob.

Dem Verfasser gebührt für die überzähligen Exemplare keine Vergütung.

§3.

Herr Professor von Smoluchowski verpflichtet sich, das Manuskript in deutscher Sprache in v o l l s t ä n d i g druckf e r t i g e m Zustande, deutlich und auf einer Seite beschrieben an die Verlagsbuchhandlung abzuliefern, sowie die letzte Korrektur der Druckbogen und falls erforderlich, eine Schlussrevision derselben ohne besondere Vergütung selbst zu besorgen. Ferner verpflichtet sich Herr Professor von Smoluchowski für even dem Werke beizugebende Abbildungen reproduktionsfähige Vorlagen zu liefern, sowie gleichzeitig ein druckfertiges Inhaltsverzeichnis und ein genaues Verzeichnis der beizugebenden Abbildungen beizufü gen. Als Termin für die Ablieferung des druckfertigen Manuskript ist März 1915 vorgesehen. Alle Zusendugen zwischen den Vertrags schliessenden geschehen frei.

Die Verlagsbuchhandlung verpflichtet sich, Verfasserkorrektu ren bis zur Höhe von 20 % der Satzkosten zu übernehmen. Sollten Verfasserkorrekturen infolge nicht druckfertigen Manuskriptes di Betrag überschreiten, so ist der Mehrbetrag vom Honorar in Ab-

rechnung zu bringen.

§4.

Die Verlagsbuchhandlung verpflichtet sich, Herrn Professor M.von Smoluchowski M 60.__ (sechzig Mark) für den Druckbogen von 16 Seiten für die erste Auflage zu bezahlen. Wird bei den folgenden Auflagen die Zahl der Exemplare geändert, so ändert sich entsprechend das Honorar wobei der Satz M 60.-- bei 800 Exemplaren zugrunde gelegt wird. Das Honorar, das der Verfasser auf Wunsch auch ganz oder teilweise in Büchern des Teubnerschen Verlages mit einer Ermässigung von 25 % gegenüber dem broschierten Ladenpreis beziehen kann, ist zahlbar sobald die Drucklegung des Werkes vollendet ist. Die Abbildungen gehen in das alleinige Eigentum der Verlagsbuchhandlung über.

Ausserdem erhält Herr Professor M.von Smoluchowski von jeder Auflage 16 Freiexemplare.

§5.

Der Verkaufspreis des Werkes wird von der Verlagsbuchhandlung nach ihrem Ermessen festgesetzt.

§6.

Für den Fall einer Uebersetzung des Werkes in fremde Sprachen wird die dafür erzielte Autorisationsgebühr zu gleichen Teilen zwischen dem Herrn Verfasser und der Verlagsbuchhandlung geteilt.

§7.

Herr Professor von Smoluchowski verpflichtet sich, für die vom Teubnerschen Verlage herausgegebenen Mitteilungen eine kurze Anzeige des hauptsächlichsten Inhaltes seines Buches von ca 10 Zeilen Umfang zu schreiben.

§8.

Herr Professor von Smoluchowski verpflichtet sich, kein Werk, das diesem Buche Konkurrenz machen könnte, allein oder in Verbindung mit einem anderen Verfasser in einem anderen Verlage erscheinen zu lassen.

§9.

Ist der Verfasser nicht willens oder durch Krankheit verhindert neue Auflagen zu besorgen, sowie im Falle seines Ablebens erhalten seine Angehörigen bezw. Erben für alle von da ab innerhalb 1[illegible] Jahren notwendig werdenden Auflagen das Honorar abzüglich des für den neuen Bearbeiter aufzuwendenden. Die Wahl des neuen Bearbeiters hat die Verlagsbuchhandlung unter tunlichster Berücksichtigung der Wünsche der Erben vorzunehmen.

Krakau, den [illegible] ....

Leipzig, den [illegible] ....

Dr M v Smoluchowski

[illegible]

Bei jeder Neuauflage dem
Hauptzollamte wieder vorzulegen.

A B K O M M E N .

Zwischen Herrn Professor M. von Smoluchowski in Krakau einerseits und der Firma B.G.Teubner, Verlagsbuchhandlung in Leipzig andererseits ist heute folgendes Abkommen getroffen worden.

Herr Professor v.Smoluchowski überlässt seinen gelegentlich der Wolfskehlstiftung in Göttingen 1913 gehaltenen Vortrag über

"Gültigkeitsgrenzen des zweiten Hauptsatzes der Wärmetheorie"

der Firma B.G.Teubner zur Herausgabe in der Sammlung

"Mathematische Vorlesungen an der Universität Göttingen"

unter dem Titel

"Vorträge über die kinetische Theorie der Materie und der Elektrizität, gehalten in Göttingen auf Einladung der Kommission der Wolfskehlstiftung von M.Planck, P.Debye, W.Nernst, M.v.Smoluchowski, A.Sommerfeld, und H.A.Lorentz, mit einem Beitrag von H.Kamerlingh Onnes und W.H.Keesom, und einem Vorwort von D. Hilbert."

Herr Professor v.Smoluchowski erhält für seinen Beitrag für jede Auflage in Höhe von 1000 Exemplaren ein Honorar von M 60.-- (Sechzig Mark) pro Bogen, sowie 100 Separatabzüge

seines Beitrages und ausserdem 3 Freiexemplare des ganzen Bandes. Sollte sich bei späteren Auflagen die Zahl der Exemplare ändern, so würde auch das Honorar proportional zu ändern sein.

Der Verkaufspreis des Werkes wird von der Verlagsbuchhandlung festgesetzt.

Für den Fall einer Uebersetzung des Werkes in fremde Sprachen wird die dafür erzielte Autorisationsgebühr zu gleichen Teilen zwischen dem Verfasser des betreffenden Artikels und der Verlagsbuchhandlung geteilt.

Im Falle des Ablebens des Herrn Verfassers erhalten seine Erben für alle von da ab innerhalb 10 Jahren notwendig werdenden Neuauflagen das Honorar abzüglich des für einen eventuellen neuen Bearbeiter aufzuwendenden Betrages.

Krakau, den 15. September 1913. Leipzig, den [illegible]

Prof. M. Smoluchowski .... B. G. Teubner

F Nr. 801

LEIPZIG
POSTSTRASSE 3
FERNRUF 19640–19643

B. G. TEUBNER
TELEGRAMM-ADRESSE:
TEUBNERIANUM LEIPZIG

BERLIN
POTSDAMERSTR. 129–130
FERNR.: KURFÜRST 8101

M.Sch.V.9.

LEIPZIG, 6.August1914

Herrn

Professor M. von Smoluchowski.

Krakau

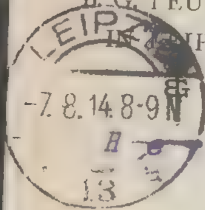
Studenckagasse 27

Hochgeehrter Herr Professor!

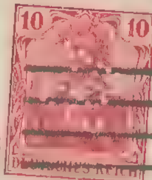
Die augenblicklichen Verhältnisse veranlassen mich hierdurch, auf den zwischen uns abgeschlossenen Vertrag über das von Jhnen gütigst übernommene Werk: „Grundsätzliche Fragen der kinetischen Gastheorie" zurückzukommen. Als Termin für die Ablieferung des Manuskriptes hatten wir damals den März 1915 vorgesehen. Es ist ja nun leider noch nicht abzusehen, wie die Verhältnisse sich klären werden, aus diesem Grunde erscheint es mir wünschenswert, dass wir den Ablieferungstermin noch etwas hinausschieben und wir uns darüber nach eingetretenem Frieden von Neuem verständigen. Jch glaube Jhnen hiervon schon jetzt Mitteilung machen zu sollen, damit das Werk auch in Jhrem Jnteresse nicht zu einer ungünstigen Zeit erscheint und damit Sie vor allem auch etwaige andere Arbeiten nicht zu Gunsten dieser zurückstellen. Sie haben

F. Nr. 515.

B. G. TEUBNER
IN LEIPZIG

Herrn

Professor M. von Smoluchowski

Zakopane, Krzeptowski

z listami do

~~Krakau~~

sanatoryum.

~~Studenckagasse 27~~

942C

12. Nov. 1915. Sehr geehrter Herr Professor! Ich weiß leider die Feldpost Nr. Schrödingers nicht auswendig, habe aber Konstantinowski telephonisch ersucht, er möchte sie Ihnen per Karte übermitteln. —

Hasenöhrl's Tod war uns allen ein furchtbarer Schlag. Mir ist während des Krieges noch kein Verlust so nahe gegangen wie dieser! — Es wird Ihnen wohl kein Geheimnis sein, daß Sie in erster Linie für seine Nachfolgerschaft in Betracht kommen. Wenn sich in der

Thirring IX Boltzmanng. 5

Fakultät nicht zu stark die nationalen Bedenken geltend machen dürften Sie wahrscheinlich primo loco in den Vorschlag kommen. Bin schon neugierig!
Herzlichst Ihr H. Thirring

Herrn
Prof. M. v. Smoluchowski

Krakau

Studencka 27

102

Wien 17. XII 1915.

Sehr geehrter Herr Professor!

Es hat mir sehr leid getan, Sie während Ihres Wiener Aufenthaltes gar nicht gesehen zu haben! Ich kam immer grad ein bissel zu spät: sowohl im Ra-Institut, als auch beim Prof. Haschek hieß es jedesmal: vor 5 Minuten ist er fortgegangen! Also ich hoffe, Sie werden bald wiederkommen und auf Dauer!

Unterdessen sende ich Ihnen die besten Weihnachtsgrüße und verbleibe Ihr erg.

Hans Thirring

Thirring Wien IX
Boltzmanng. 5

Herrn

Prof. M. v. Smoluchowski

Krakau Studencka 27

Sehr geehrter Herr Professor! 103

Falls ich Sie nicht mehr sehe, wünsche ich Ihnen auf diesem Wege angenehme Fahrt und glückliche Heimkehr! Hoffentlich sehen wir Sie bald wieder in Wien.

Mit herzlichen Grüssen Ihr erg.

Dr. Hans Thirring

Privatdozent für Physik an der Universität Wien

Beilage: 2 Se-Zellen

9420

161

Cavendish Laboratory.

Cambridge,

June 29. 1905

Dear Sir,

I remember your name & work well. I shall be very glad to give you every facility for working at the Cavendish Laboratory during the Michaelmas & Lent Terms. We are glad to welcome Professors from other Universities and there are no conditions other than [illegible] for [illegible] and materials.

Believe me
Yours very truly
J. J. Thomson

105

Holmleigh.
West Road
Cambridge
Dec. 31. 1906

Dear Professor Smoluchowski,

Very many thanks for your kind congratulations which gave me great pleasure. My wife & I have lately returned from an exceedingly pleasant visit to Sweden. we were charmed both with the country & the people. I sympathise most heartily with you in

having so much official work to do. I dislike it intensely. My wife & I send to you & Madame Smoluchowski the heartiest wishes for a very Happy New Year

Yours most Sincerely

J. J. Thomson

Professor Smoluchowski

The University

Lemberg

Austrian Poland

9420

Tarnopol, 3/XI 905.

107

Wielmożny Panie
Profesorze!

Proszę wybaczyć, że trudzę Wielmożnego Pana Profesora z tak dalekich stron moją osobistą poniekąd sprawą, ale niestety zapóźno dowiedziałem się o Jego wyjeździe do Anglii, muszę zatem tą drogą prosić Wielmożnego Pana Profesora o pewne informacye.
Od pewnego czasu zajmuję się teoryą zjawisk optycznych, obserwowanych na ciałach będących w ruchu

ponieważ jednak, będąc obecnie
przy szkole realnej w Tarnopolu
rozporządzam niedostatecznymi środkami
nie zdołałem dotąd mimo usilnych
zabiegów poznać ostatecznego sta-
dyum tej części optyki: — nie
otrzymałem z Wiednia klasycznego
dzieła Lorentza „Theorie der el.
und opt. Erscheinungen in bewegten
Körpern" i musiałem poprzestać
z główniejszych tylko na rozprawach
Wiena i Abrahama. Udaję się zatem
do Wielmożnego Pana Profesora
z prośbą o łaskawą informacyę, czy
nie dałoby się w tej dziedzinie dojść

do pewnych rezultatów i czy nie nasuwają się tu pewne ciekawe kwestye szczegółowe (na tem lub innem pokrewnem polu)

Sądzę, że Wielmożny Pan Profesor nie pominie mej prośby milczeniem i nie odmówi mi tych cennych wskazówek, mogących być dla mnie bodźcem do dalszej pracy o charakterze więcej samodzielnym, – i pozostaję w tej nadziei kreślę wyrazy prawdziwego szacunku i poważania

Władysław Thullie
nauczyciel szkoły realnej
w Tarnopolu.

Tarnopol 9/XI 905 106

Wielmożny Panie Profesorze!

Proszę mi wybaczyć, że po raz drugi już ośmielam się zajmować Wlanu Profesora mą sprawą, lecz czynię to wyłącznie z powodu braku pewności, że pierwszy mój list doszedł. Przyjmując przeto, że to nie zaszło, stawiam ma prośbę pośrednią: Ponieważ nie posiadam tu odpowiednich środków do zbadania, o ile wyłączoną została teorya zjawisk optycznych na przedmiotach ruchomych.

/.

którą się od dłuższego czasu zajmuję
ośmielam się poprosić W. Pana Profesora
o bliższe wskazówki, czyby nie nastręcza-
ło się jakie ciekawe specyalne zagadnie-
nie w zakresie tej teoryi - pragnęłabym
bowiem dojść w tym kierunku do
samodzielnych rezultatów, tworzących
całość, kwalifikującą się na pracę
dyssertacyjną.
Praca moja miałaby charakter czysto
teoretyczny, gdyż gabinet, którym
zarządzam, jest słabo wyposażony
w przyrządy nie mające celu wyłącznie
demonstracyjnego.
Przepraszając za zabranie drogiego za-

pewne czasu polecam raz jeszcze mą prośbę i załączam wyrazy głębokiego szacunku i poważania

Zdzisław Thullie
rz. naucz. fizyki
w szkole realnej w Tarnopolu

Tarnopol 29/I 906

Wielmożny Panie Profesorze!

Nie chcąc przeszkadzać zbyt częstem pisaniem nie podziękowałem dotąd Wlmu Panu Profesorowi za łaskawe słowa pociechy, co też obecnie czynię z wielką skwapliwością, przepraszając zarazem za wysłanie powtórne listu, którego mimo usilnych starań zatrzymać już nie zdołałem.

Ze wskazówek uprzejmych skorzystałem w zupełności i po dokładnem poznaniu wstępnych wiadomości ze znakomitego dzieła Buchera, przeszedłem

./.

już cały szereg rozpraw, najszczególniej w Annalen der Physik i Physikalische Zeitschrift zaznajomiłem się z wywodami Abrahama, Wiena, Kaufmanna, Drudego, wreszcie Lorentza, którego jednak książki wspomnianej dotąd jeszcze mimo obietnic księgarni wiedeńskiej nie otrzymałem — obecnie zaś zajmuję się studyowaniem rozprawy fundamentalnej również tego autora, umieszczonej w Encyklopedie der math. Wiss. Jak Pan Profesor całkiem słusznie zauważył, nie zbyt łatwą do przyswojenia i zgłębienia. Posiadam jednak znaczny dar cierpliwości i mam nadzieję, że mimo piętrzących się trudności zdołam po kilku miesiącach podobnej pracy opanować do pewnego stopnia

materyał, a wtedy spróbuję swych sił w samodzielnem dochodzeniu nowych wyników i hypotez teoretycznych – o doświadczalnem sprawdzaniu ich niema mowy wobec zupełnego braku odpowiednich środków – pocieszam się jednak tem, że i zamożniejsi fizycy znajdują się czasem w tem położeniu n.p. Schweitzer z Lipska, który podał wiadomy może Panu Profesorowi sposób sprawdzenia, czy eter stoi, sposobem bolometrycznym, projektu tego jednak nie mógł wykonać dla olbrzymich kosztów.

Jeśli mi podczas pracy błyśnie jakaś myśl szczęśliwa, to ośmielę się znów udać się do Pana Profesora z prośbą o dalsze wskazówki, polegając na Jego życzliwem zapewnieniu pomocy doradczej, za które raz jeszcze dziękuję i kreślę wyrazy prawdziwego i

głębokiego szacunku

Zdzisław Thullie.

I. szkoła realna.

Wielmożny Panie Profesorze!

Proszę mi darować, że tak zajmuję Wielmożnego Pana Profesora, ale pragnąłbym bardzo uzyskać łaskawie kilka chwil od Pana Profesora w sprawie mnie dotyczącej. W tym celu przyjadę do Lwowa na sobotę popołudniu i niedzielę i będę się starał zastać Wpana Profesora w sobotę w czasie popołudniowym. Jeśliby to nie sprawiło Wpanu Profesorowi różnicy i jeśliby zechciał mi poświęcić kilka cennych chwil rozmowy, to prosiłbym

./.

o ewentualne wyznaczenie mi
odpowiedniej pory, dla Pana Profesora do-
godnej — o wyniku decyzji poinformuję
się u asystenta Stocka.
Kreślę wyrazy głębokiego szacunku
i poważania

Z Thullie

Tarnopol 9/V. 906.

Tarnopol 11/IX 906.

Wielmożny Panie
Profesorze!

Korzystając z łaskawego uprzejmości Wpana Profesora przesyłam kopię mej tegomiesięcznej pracy — z prośbą o łaskawe przejrzenie wyników i sposobu dojścia do nich. Przesyłam je zaś tak prędko, gdyż w dalszej pracy oparłszy się na nich, względnie otrzymawszy się podobnego sposobu docie-kań.

Kreślę wyrazy głębokiego szacunku
i poważania Z. Thullie

Tarnopol 4/X 906.

Wielmożny Panie Profesorze!

Z przyjemnością przychodzi mi donieść Wielmożnemu Panu Profesorowi, że dalsze me badania, poprowadzone we wskazanym przez WPana Profesora kierunku uwieńczone zostały wczoraj rezultatem w zupełności korzystnym. Po wprowadzeniu nowej zmiennej co do ciężkiego członu t.y i [illegible] m^2 [illegible] części t.x otrzymałem po rozwinięciu według k i zsumowaniu współczynników wyrazów wynik całkowicie zgodny i identyczny z wartością, podaną przez

Langevina t.j. potwierdzę dia-
magnetyzmu o zmianie momentu

$$\Delta M_z = -\frac{Re^2 J}{4m}$$

, gdzie J posiada tę
samą wartość, co u Langevina.
Przestawałbym jeszcze do wykonania obli-
czenia zmiany prędkości kątowej i ewen-
tualnie toru elektronu, co naturalnie
powinno też doprowadzić do rezultatu
zgodnego z Langevinowskim.
Ponieważ zatem nie będę już zapewne potrze-
bował zwracać się do łaskawej pomocy
Wielmożnego Pana Profesora, a pozostawio-
ne, potrzebne mi do objęcia i udowodnienia
całości artykuły będą niechybnie zwrócone
Panu Profesorowi, przeto upraszam

utonajmie o Tarkowie zostawili ich
najlepiej u Sturgego, albo u organisty,
ale tego trudniej zastać) – może
zdołam je odebrać w przejeździe przez
Lwów tej niedzieli wieczorem.
Raz jeszcze serdecznie dziękuję
Panu Profesorowi dziękując za zaję-
cie się ~~tą~~ sprawą i poświęcanie jej
tyle czasu z mego powodu
Kreślę wyrazy prawdziwego i głębo-
kiego szacunku

Zdzisław Kultie.

Wielmożny Pan Profesor

dr Marian Smoluchowski

we Lwowie

Długosza 8.

Instytut fizyczny.

119

Tarnopol 29/XI. 906.

Wielmożny Panie
Profesorze!

Ponieważ nie będę mógł przybyć do Lwowa przed 8 grudnia, przeto ośmielam się tą drogą uwiadomić WPana Profesora o wynikach mej pracy i przysłać Mu jej odpis w skróceniu. Zdaje mi się, że tym razem pomyślny wynik nie powstał w drodze przypadku, jak poprzednio, rachunki bowiem wykonywane były

tak żmudne i skomplikowane, że prosty ich rezultat, identyczny niemal z rezultatem Langevina zdawałby się być najlepszym dowodem ich poprawności. Sądzę przeto, że Wielmożny Pan Profesor nie zakwestyonuje prawdziwości wyniku co do jego bezwzględnej wartości – po przejrzeniu załączonej kopii; rozchodzi się jednak głównie o znak + przy wielkości zupełnie zgodnej z otrzymaną przez Langevina. Mniemam jednak, że słuszność co do znaku jest po mojej stronie (dowód niemożliwości znaku – na str. 4..).

W takim razie należałoby odrzucić wszystkie twierdzenia Langevina i upatrywać wpływ diamagnetyzmu w pewnem ugrupowaniu elektronów (zaczemby znów przemawiała niezupełna ścisłość prawa Curiego, na którem się Langevin opiera – np. zależność K bizmutu od temperatury według funkcji liniowej i t. d.). Niestety nie posiadam tu pracy Langevina, nie mogę zatem wyszukać, gdzie powstał i czy powstał błąd w znaku dla momentu. Udaję się przeto do Wielmożnego Pana Profesora z prośbą o rozstrzygnięcie tej kwestyi

względnie z zapytaniem, czy nie możnaby się obejść bez wykazania tego błędu i poprzestać na samem podaniu wyników. Przy końcu odpisu umieściłem kilka moich myśli, jakby można wytłomaczyć diamagnetyzm ciał – spotkanych kiedyś w któremś z dzieł.

Upraszając uprzejmie o łaskawe przeglądnięcie nadesłanych wyników, przepraszam zarazem, za zabieranie czasu i kreślę wyrazy prawdziwego i

głębokiego szacunku

Zdzisław Thullie

Tarnopol 13/XII 906.

Wielmożny Panie
Profesorze!

Uzyskawszy przewidziany przez W. Pana Profesora wynik, posyłam pracę w nadziei, że już tym razem będzie wolną od jakiejkolwiek usterki. Po otrzymaniu tego wyniku przez wprowadzenie do poprzedniego pewnych poprawek i uzupełnień spostrzegłem zarazem równie ważny jak przypadkowy błąd w znaku w poprzednio wyprowadzonem wyrażeniu, po usunięciu którego

otrzymałoby się bez uwzględnienia wpływu zmiany miejsca całkowitą zmianę momentu = 0. Uwzględnienie zaś czynnika $\pm \frac{Re}{c} \frac{x}{\omega}$ przynosi zmianę, korzystną dla teoryi elektronów i to ze znakiem minus.

Ostatnie wyniki skontrolowałem starannie i nie spostrzegłem już nigdzie błędu, zatem należy się spodziewać, że cały rachunek i rozumowanie są prawidłowe.

Przesyłając pracę załączam prośbę, zwróconą do Wielmożnego Pana Profesora o łaskawe wyznaczenie terminu rygorosum fachowego w razie przyjęcia pracy, o ile to możliwem, na 19. stycznia w sobotę, gdyż ten dzień byłby najodpowiedniejszym ze względu na moje

obowiązki służbowe; naturalnie, jeśliby ten termin był przedewszystkiem wygodnym dla Panów Profesorów – w przeciwnym razie raczej prosiłbym o wyznaczenie go w dniach między 18-a 30 stycznia.

Załączam wyrazy głębokiego szacunku i poważania

Z Thullie

Tarnopol 27/5 907.

Wielmożny Panie Profesorze!

Otrzymawszy list od Wielm. Pana Profesora, natychmiast odpisuję. Dziwi mię niezmiernie, że mi tak trudno przychodzi poprawny przekład na język niemiecki, – skoro po tylu poprawkach stylistyka pozostawia tak wiele do życzenia.
W każdym razie pozostaje mi tylko cześć i wdzięczność wobec Pana Profesora za łaskawą chęć odczytywania tylokrotnego – jest to może najcięższe stadyum w robocie – mnie przynajmniej dało się najwięcej we znaki swą jednostajnością.
Co do wspomnianych figur, nie rozporządzam żadnemi środkami, niezbędnemi do ich wykonania,

miałbym na zawołanie legion uczniów, którzy by mi to starannie i szybko wykonali, ale przez to przeciągnęłaby się moja odpowiedź do jutra, a to już dla mnie okoliczność decydująca.
Wobec tego proszę Wielm. Pana Profesora o wykreślenie tych figur z tekstu, jako w istocie zbędnych.
Dziękuję bardzo za wspomnienie mego pośpiechu i kreślę wyrazy głębokiego i prawdziwego szacunku

Zdzitko Thullie

Jaśnie Wielmożny Pan Profesor

Dr Maryan Smoluchowski

Lwów

8

Instytut fizyczny Długosza 8.

Wtmk 9h

Tarnopol 28/5 907.

Wielmożny Panie Profesorze!

Przyszedłszy na godzinę ze szkoły zastałem list od Wielm. Pana Profesora, na który natychmiast odpisuję. Sądzę, że w istocie należałoby zmienić tytuł szczególnie ze względu na końcową uwagę, - może „Zjawiska diamagnetyzmu a..." albo „Własności magnetyczne ciał a..." - oba tytuły są równie dobre, łatwiej byłoby zmienić na pierwszy tytuł.

Przesyłam wyrazy prawdziwego szacunku i

poważania

Zdzisław Thullie

124

JWielmożny Pan Profesor

Dr Marjan Smoluchowski

Lwów

Instytut fizyczny ul. Długosza

$$ab\left[-\sin(\varphi t+\varepsilon)\sin(\varphi t+\varepsilon') - \cos(\varphi t+\varepsilon)\cos(\varphi t+\varepsilon')\right]_{\mu}$$

$$= ab\cos(\varepsilon-\varepsilon')$$

CARTE POSTALE

POSTKAART

Correspondance. Briefwisseling

Ukłony i
wyrazy głębokiego szacunku
przesyła z wystawy brukselskiej
Edmund [illegible]

Bruksela 24/7 1910.

Wielmożny Pan
Prof. Dr Maryan Smoluchowski

Autriche w Lemberg

Instytut fizyczny Długosza 8.

BRUXELLES, Place Royale

Wielmożny Panie Profesorze!

Po wprowadzeniu niektórych poprawek i uzupełnień przesyłam Znanemu Panu Profesorowi brulion mej pracy - na wyraźne Jego zlecenie - z prośbą o łaskawe przejrzenie i wyrażenie swego zdania, czy tak ułożoną pracę możnaby posłać do Akademii.

Czułbym się wielce zobowiązanym,

731

jeśliby Wny Pan Profesor zechciał
po przejrzeniu pracę oddać względnie
uwiadomić mnie, kiedybym mógł się
po nią osobiście zgłosić.

Kreślę wyrazy głębokiego i prawdziwego
szacunku

Zdzisław Tulkie

I. szkoła realna, ul. Kamienna 14.

We Lwowie 23/IX 1911.

9420

[illegible] 102

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] physik. [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Professor Dr. Heinrich Tietze

[illegible]

Brünn

Deutsche technische Hochschule

Sehr geehrter Herr [illegible]! 24/6. 1915

[illegible]

Absender
Odesílatel
Nadawca
Mittente
Posiljatelj
Pošiljac
Presentator

Feldpostkorrespondenzkarte

K.u.K. ...
KRUMAU

13 XI 15

[illegible]

Tábori posta.

A feladó { neve:
czíme:

TÁBORI POSTAI LEVELEZŐLAP.

Czím:

Ára: 1 fillér.

M. kir. állami nyomda, Budapest

9420

13[illegible]

Jean Timmermans

Docteur en sciences

11, rue César De Paepe — Bruxelles

Pollák Timmermans

Lőry

Szélby

Dr Vámos Zoltán.

942C

130

Kraków, Retoryka 3.
20/4 905.

Szanowny Panie Profesorze,

Za list i zawarte w nim informacye, dotyczące mej sprawy, niezmiernie wdzięczny jestem. Skorzystam z nich naturalnie i stosownie do rady - udam się osobiście do Ministerstwa. Sądzę jednak, że przed Świętami będzie może za wcześnie, odłożę więc mój wyjazd do dni poświątecznych. Taką radę daję mi też i tutaj ludzie kompetentni w podobnych sprawach.

Czy Szanowny Pan sądzi, że sprawa

mogłaby być jeszcze załatwiona przed rozpoczęciem letniego półrocza? Mnie się zdaje, że to już chyba za późno, przynajmniej na stosunki austryackie i zwyczaj, by każda rzecz odleżała się na biurku.—

Jeszcze raz serdecznie dziękuję i przy sposobności łączę życzenia Wesołych Świąt dla Obojga Państwa i udanej wycieczki.

Szczerze życzliwy i zobowiązany

St. Tołłoczko

uy.

i

y

Lwów, Lenartowicza 23.
6/XI 905

Szanowny Panie!

Przykro mi niezmiernie, że dopiero po miesiącu przesyłam tę odpowiedź na uprzejmy list Szanownego Pana, który odebrałem właśnie po wyjeździe z Krakowa. Proszę bardzo wybaczyć mi tę opieszałość, bo choć istotnie ogromnie zajęty byłem w pierwszych tygodniach pobytu naszego we Lwowie, to jednak na parę słów odpowiedzi czas znaleźć mogłem. — Teraz jestem już wolniejszy nieco od tej wielkiej ilości przeróżnych drobnych spraw, które nie dają się przewidzieć

a które zabierają wiele czasu i energii. – W domu i w pracowni urządzamy się powoli, naturalnie – jak to się mówi – z grubsza. Mieszkanie mamy wprawdzie dość odległe, ale ładne, tylko sąsiedztwo niespokojne nas trapi. Pracownia od tygodnia puszczona w ruch. Mam razem 15 praktykantów. Po naradzie z prof. Radziszewskim podzieliliśmy uczniów w ten sposób, że wszyscy początkujący pozostali na dole, a tylko ci, którzy przechodzą do analizy ilościowej, mają pracować u mnie. Ten podział ułatwił mi ogromnie zadanie. Po przerobieniu metod analizy ilościowej kandydat do doktoratu lub egzaminu nauczycielskiego może wybrać albo kierunek fizyko-chemiczny u mnie,

albo organicznej chemii – na dole. Jest to więc najnaturalniejszy podział, który i na przyszłość zachowany być może. –

Wykładów ogłosiłem dwa: 5 g. chemii ogólnej nieorganicznej, które zamierzam wykładać przez dwa półrocza i 2 g. z chemii fizycznej. W tym półroczu – teoryę roztworów, w letnim – elektrochemię. Słuchaczów mam około 30, ale zdaje mi się, że to materyał b. mało przygotowany. Po powrocie Szanownego Pana będziemy mogli ułożyć bardziej racyonalny podział wykładów, co jest moim zdaniem konieczne.

Z pracą własną – doświadczalną mam oczywiście największe trudności. W pracowni mojej nic ku temu niema. Przedewszystkiem potrzeba zaprowadzić instalacyę elektryczną i sprawić

najniezbędniejsze przyrządy miernicze. – Właśnie teraz zamierzam wnieść w tej sprawie umotywowane podanie do Ministerstwa, a tymczasem – wszelki – czekać cierpliwie muszę. –

Cieszymy się bardzo, że Państwo na Wielkanoc już wracają do Lwowa, ja ponadto żałuję, że Szanowny Pan wziął urlop aż do końca roku szkolnego. Jest to dla nas obojga bardzo wielki zawód, choć może dla Państwa będzie przykro rozstawać się z Albionem.

Łącząc uprzejme pozdrowienia dla Obojga Państwa, pozostaję z prawdziwym szacunkiem i życzliwością

H. Tołłoczko

Wiedeń 22/IV 913.

W. Sz. Panie Kolego! Przed chwilą byłem u Leitego. Sprawa Pańska od ca. 10-12 dni jest w Kancelarji Gabinetowej i Leite powiada, że lada dzień oczekuje podpisu. Możemy więc prawie napewno liczyć, że na 1 maja dekret już dojdzie do rąk Pańskich. — Pozdrowienia uprzejme i życzenie najlepszego powodzenia na „konkursie" fizyków w Getyndze. —

St. Tołłoczko.

An Herrn

Prof. Dr. Marjan v. Smoluchowski

Göttingen

Prov. Hannover. Poste-restante

(Nach dem Ablauf 3 Tage absenden: Lemberg (Galizien)
Długosza Str. 8.)

Baden 23.XII.914.

Wielce Szanowni Państwo!

Prosimy przyjąć nasze najlepsze życzenia Świąteczne i Noworoczne, które dla nas Wszystkich teraz wspólne, a skromne się – w pragnieniu zmiany ogólnej sytuacji na lepsze. – Ponieważ Sz. Państwo obiecywali odwiedzić nas w Badenie, ponawiamy prośbę naszą zaproszenia. Może pogoda się poprawi wkrótce, to przy sposobności byłoby można zrobić parogodzinną wycieczkę w okolicy, która jest ładna. Jeszcze raz łączymy najlepsze życzenia i szczere wyrazy dla Obojga Państwa i W. Sz. Pańskiej Matki. –

Stanisław i Róż. Tomaszewscy

P.S. We wtorki i soboty jestem w Wiedniu zwykle.

Prof. Tolloczko, Baden b/Wien
Rathausplatz 3.

An Herrn

Prof. Dr. M. Smoluchowski

Wien XVIII

Pötzleinsdorferstr. 130

9420

Wielmożny Panie Dziekanie!

Maturzysta prywatnego gimnazjum warszawskiego (Chrzanowskiego) zapisał się jako słuchacz nadzwyczajny w zeszłej jesieni roku 1906 i uczynił przez Dziekanat filozoficzny podanie do Ministerstwa o przyznanie praw słuchacza zwyczajnego.

/

Co się dzieje z tym po-
daniem, czy z Wiednia
wróciło, kiedy odeszło
do Wiednia (dzieci
i torba)
Proszę uprzejmie o odpo-
wiedź. Petent chce
się udać za granicę,
chodzi mu o papiery

Z wysokim szacunkiem

Dr Fr. Tomaszewski

Lwów 12/VI 907

Młodzieniec ów
nazywa się:
Bolesław Kalinowski

24/11 1806/7

Wielmożny Pan
Profesor Dr Smoluchowski
Dziekan Wydziału
filozoficznego

9420

145

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE PHYSIQUE

RECONNUE COMME ÉTABLISSEMENT D'UTILITÉ PUBLIQUE

(Décret du 15 Janvier 1881)

44, RUE DE RENNES, 44

SECRÉTAIRE Gal : M. ~~Lucien POINCARÉ, 105 bis, Boulevard Raspail~~.
TRÉSORIER : M. DE LA TOUANNE, 8, Rue de Tournon.
AGENT : M. SANDOZ, 11, Rue Rataud.

Paris, le 16 Février 1903

Monsieur et cher Confrère

Des raisons de santé m'ont paralysé depuis plus d'un mois dans mes occupations habituelles et c'est là la cause pour laquelle je ne vous ai point encore envoyé votre reçu. J'espère que vous serez assez aimable pour m'excuser.

Vous trouverez ci-inclus le reçu des 20 francs correspondant à vos coti-

-sations pour 1901/2 et pour 1902/3.

Veuillez agréer, Monsieur et Cher Confrère, l'expression de ma considération très distinguée

p.o. de la [illegible]

9420

TOWARZYSTWO
DLA POPIERANIA NAUKI POLSKIEJ
LWÓW, ARCHIWUM BERNARDYŃSKIE.

...YSTWO ... UKI POLSKIEJ

L. Dnia *10 stycznia 1905.*

JWielmożny Panie!

Niniejszem mamy zaszczyt zaprosić JWielmożnego Pana na posiedzenie komisyi szkontrującej Towarzystwa dla popierania nauki polskiej, które się odbędzie w piątek, d. 13. stycznia 1905 o godzinie 5ej popołudniu w Archiwum Bernardyńskiem.

Z wysokiem poważaniem

Za Wydział Towarzystwa dla popierania nauki polskiej:

Sekretarz:
Dr P. Dąbkowski

Wice-Prezes:
Balzer

JWielmożny Pan
Prof. Dr. Maryan Smoluchowski

Lwów.

Na porządku dziennym: Sprawozdanie za rok 1904., wniosek o zmianę §. 10 lit. c. Statutu, tudzież inne sprawy administracyjne.

Zaproszenie

na posiedzenie Wydziału Towarzystwa dla popierania nauki polskiej, które się odbędzie dnia 16 lutego, w czwartek ~ o godz. 5 1/2 pop. w pracowni naukowej Zakł. nar. im. Ossolińskich.

Z Sekretaryatu Towarzystwa.

32523
SP.10

Correspondenz-Karte.
Karta korespondencyjna.
Карта кореспонденційна.

An / Do / До

Wielmożny Pan

Prof. Dr. Maryan Smoluchowski

in / w / в Lwów

ul. Supińskiego 24.

Nur für die Adresse
Wyłącznie na adres
Виключно на адресе

(Deutsch-Poln.-Ruth.)

L: 115/1911.

We Lwowie, dnia 27 maja 1911 r.

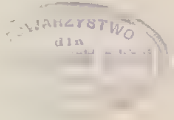
J Wielmożny Panie Profesorze!

Otrzymawszy zaproszenie do wzięcia udziału w mającym się odbyć w Krakowie w dniach 18–22 lipca t. r. XI zjeździe lekarzy i przyrodników polskich, podpisany Wydział ma zaszczyt prosić uprzejmie J Wielmożnego Pana Profesora o łaskawe reprezentowanie na tymże zjeździe Towarzystwa w charakterze delegata.

Z wysokiem poważaniem

Za Wydział Towarzystwa dla popierania nauki polskiej:

Sekretarz:
Dr. T. Dąbkowski

Wice-Prezes:
[illegible]

J Wielmożny Pan
Prof. Dr. Maryan Smoluchowski
we
Lwowie
ul. Długosza 8.

9420

TOWARZYSTWO POLITECHNICZNE we LWOWIE.

UL. CHORĄŻCZYZNA L. 17.
TELEFON NR. 403

LWÓW, dnia 14 października 190[illegible]

L. [illegible]

Wielmożny Panie.

Jak corocznie tak i w bieżącym okresie zimowym urządza Towarzystwo Politechniczne we Lwowie zgromadzenia tygodniowe członków odbywające się każdej środy, na których wybitni i zawodowo-wykształceni prelegenci zaznajamiać będą zebranych w koleżeńskiem gronie techników, z najnowszymi postępami wiedzy swojego zakresu.

Znając głęboką i gruntowną wiedzę WPana w dziedzinie fizyki, która w ostatnich czasach znacznym poszczycić się może postępem, i w oczekiwaniu, że WPan zechce [illegible] Towarzystwu, którego cele są czysto naukowe, udajemy się do WPana z uprzejmą a gorącą prośbą o zaszczycenie jednego z naszych środowych zgromadzeń wygłoszeniem odczytu z tej nauki, którą WPan z takiem zamiłowaniem uprawia, a której treść będzie dla członków naszego Towarzystwa żywym przedmiotem zajęcia i zaciekawienia.

Oczekując przychylnej odpowiedzi i podania [illegible] tytułu oraz terminu odczytu, kreślimy się

z wysokiem poważaniem

K. Łoziński
sekretarz

[illegible]
prezes

Do
Wielmożnego Pana
Dra Maryana
Smoluchowskiego,
prof. nadzwyczajnego [illegible]

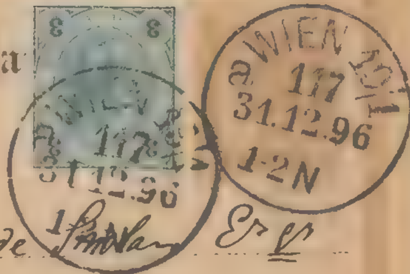
9420

Prosit Neu-Jahr!!

Besten Dank für die interessante Abhandlung. Ich habe mich sehr gefreut, daß das Volumenelement so zu Ehren kam. Ich hatte ursprünglich die Absicht einiges aus der damaligen Vorlesung zu publicieren. Bemerkte dann nachträglich, daß Hommel in seiner versteckten Abhandlung das Wesentliche ja gemacht hatte, unterließ es dann. Ich glaube übrigens, diese Betrachtungsweise ist ziemlich unbekannt. Vielleicht beschäftige ich mich nächstens wieder damit und vielleicht schaut dann eine Arbeit heraus. Ich rechne jetzt gerade das Alter der Erde aus, da mir eine solcher Backfisch von Erde, wie ihn Thomson annimmt zu wenig imponiert. 100 Mill. Jahre sind mir zu wenig.

31·XII·96. Yours very sincerely Trabert.

Correspondenz-Ka

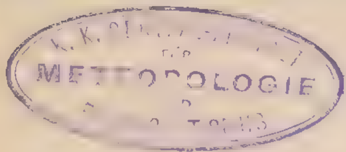
An

M. Smolychowski de Smolan Esq.

Nur für die Adresse

in Glasgow England

38 Park Road c/o Mrs Mackay

METEOROLOGIE

Lieber Freund!

Ich gratuliere Dir auf das Herzlichste zu den verschiedenen zurückgelegten Stadien der Privatdocentur. Ich wäre gerne gekommen, aber ich dachte fast, Du hättest, wie ich dies that, im letzten Moment eingeladen, damit die Leute nicht kämen.

Nicht minder wie Du, freue auch ich mich herzlichst, daß wir wieder Collegen sind und würde mich noch mehr freuen, wenn wir

es in einem noch weiteren Stadium wieder wären.

Als Privatdozenten-Vertreter habe ich mit großer Spannung den einzelnen Berichten gelauscht, aber eigentlich als Vertreter nicht ganz meine Pflicht gethan, sonst hätte ich gegen das Auftauchen neuer Concurrenten meiner Collegen principiell Stellung nehmen müssen. Also diese meine Pflicht habe ich versäumt und Du hast es wol nur diesem Umstande zu verdanken, dass Du so glimpflich überall durchgekommen bist. In so einem Collegium ist es äusserst heiter, nur braucht man leider ein Hörrohr.

Herzlich Gruß Dein

W Trabert

Am Vortage meines 10jähr. Dienstjubiläums an der k.k. CA.
(Um Irrthümer zu vermeiden: 700 fl habe ich wol nicht erlangt*)

*Wenn ich den 10jährigen Jubiläum meines Bezuges von 700 fl feiere, erscheinen überall hin feierliche Einladungen. Das wird so feierlich, daß sich der Staat doch einmal genieren wird. Ich geniere mich nämlich gar nicht.

9420
11

Zdzisław Tranda

współpracownik „Gazety Narodowej"

[illegible] Warszawa [illegible] *Kraków*

9420
fil

144

Wien, 1/XI 99

Lieber Freund!

Du hättest ganz recht, mich wegen des Versäumnisses, Dir einen Besuch abzustatten, auszuzanken, wenn ich nicht durch vis maior davon abgehalten worden wäre. Ein sogenannter Dr. Roskowski, der mich hätte mit Dir zusammenführen sollen, läugnete hartnäckigst

dass Du in Lwow exsistierest.
Es gäbe, sagte er, daselbst gar
keine Universität, sondern nur
ein Polytechnikum und endlich
benachrichttigte er mich, dass
Du behaglich in Krakau seiest.
Wahrscheinlich hatten die Leute
ein besonderes Interesse daran
uns nicht zusammenkommen
zu lassen.

Bezüglich Kyrchnowski ist allerdings merkwürdiges zu berichten.

1) Was er construiert hat, ist eine
Elektrisiermaschine.

2) Die Versuche mit rotierenden
Körpern, leuchtenden, d.h. wie
Geißler-Rohre, Lampen etc. habe
ich mit einer aus dem deutschen
Gymnasium entlehnten

Influenzmaschine nachgemacht.
3.) Rychnowski ist kein Schwindler. Er hat selbst sofort einem Reporter, der gerade kam, erzählt, dass die Versuche auch mit gewöhnlichen Elektricität gehen.
4.) Es sind doch Unterschiede:
a) Die Maschine scheint keine obere Grenze des Potentiales, das sie liefert, zu kennen. Wächst dieses sehr an, so kann man, wie ich selbst mich überzeugte die Maschine nicht drehen, auch wenn man mit beiden Händen antaucht.
b) Sie gibt gar keine Funken sondern ursprünglich nur Büschelentladungen,

4) Diese letzteren unterscheiden sich von den durch Elektrisir-maschinen hervorgerufenen so viel ich bis jetzt sehe dadurch dass die gewöhnlichen nach einem wenn auch isolierten Leiter zu convergieren pflegen, was Rychnowski's anscheinend nicht thun. Es scheint dass diese Art der Entladung bei sonstigen Maschinen durch die infolge der Anwesenheit bedeutenderer Metallmassen bedingten Funkenentladungen verhindert wird. Vielleicht sind es direkt in Luft erzeugte Kathodenstrahlen?

5.) Rychnowski hat mir die Zeichnungen und Beschreibung der Maschine, welche versiegelt der Akademie übergeben wurden gezeigt.

Niemand, auch die Akademie nicht kann daraus klug werden, weil seine ganze Darstellung auf einer Erscheinung basiert, die sonst noch niemand gesehen hat. Mir hat er sie auch nicht gezeigt, wol aber nachdem ich schon abgereist war, auf unablässiges Drängen seinem Compagnon, Herrn Friedländer, der zwar Laie aber doch so intelligent ist, dass er einer Suggestion nicht ohne weiteres unterliegen dürfte.

6) Ich glaube, dass die Maschine deren Inneres ich nicht gesehen habe, mit den mir vorgelegten

und der Akademie eingereichten Zeichnung u. dem Wesen nach übereinstimmend construiert ist.

7.) Wenn ich auch durch das Wort gebunden bin, über die Constructionsdetails keine Auskünfte zu geben, kann ich doch mittheilen, dass ich dieselben, wenn ich sie nicht hätte functioniren gesehen, jede Functionsfähigkeit absprechen müsste, da sie gemäss den Zeichnungen weder mit Reibungs- noch mit Influenzmaschinen irgend etwas gemeinsam hat.

8) Es sollen nun zwei Maschinen gebaut werden, von denen nur eine zu weiterer Unterhandlung übergeben werden soll.

Infolge der Gesichtspunkte welche sich mir aus meinen Erwägungen ergeben, sage ich jenen, die sich bei mir betreffs der Sache und der Compagnie erkundigen, dass wahrscheinlich Rychnowski's Apparat von wissenschaftlichem Interesse sein dürfte. Dass man es nicht verschwören kann dass sich daraus, vielleicht durch eine Separierung

von sonst nur combiniert vor-
kommenden Erscheinungen,
möglicher Weise sogar prakti-
sche Resultate ergeben können
und dass es zu empfehlen ist,
vor allem im Interesse der Wissen-
schaft der Compagnie mit einem
à fond perdu einzuzahlenden
Betrage beizutreten.

Bitte dieses Schreiben einst-
weilen discret zu behandeln.
Mir ist es ganz angenehm, dass
ich durch diesen Brief in der
Lage bin, für einen eventuell
einmal nötigen Beweis meine
sonst mündlich abgegebenen
Aussagen zu Papier zu bringen.
Bitte daher, den Brief aufzuheben.

Mit vielen Grüßen Dein Franz

Thomas

Herrn Dr. Smoluchowski in Lemberg

[illegible] hierher gelangt. — Unbekannterweise besten Gruß und Raitz! [illegible]

PRAG.

Blick vom Pet[illegible]

4/VII 03

Lieber Freund! Vielen Dank für die Übersendung Deiner schönen Abhandlungen. Ich bedauere sehr, dir nicht öfter schreiben zu können, aber ich bin sehr beschäftigt. Doch ist hier Alles viel schöner als zu erwarten war. Mein Institut ist jetzt ziemlich in Ordnung und wartet auf Gäste, um sich sehen zu lassen. Wenn Du doch auch einer sein wolltest!

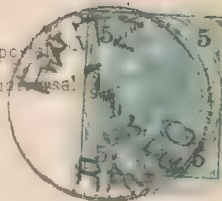
Viele herzliche Grüße Dein [illegible]

Dopisnice — Postkarte — Levelező-Lap

Karta korespondencyjna CARTE POSTALE Cartolina postale

Union postale universelle Weltpostverein Unione postale universale

Открытое Письмо

Herrn

Professor Dr. M. v. Smoluchowski

Lemberg

Universität

Długosza 8

Juliusz
Twardowski

[illegible]

153

Mój Kochany! Ogromnie żałowałem, żeś mnie zastał i dziękuję Ci serdecznie za poczciwy zamiar odszukania mnie. Niestety ani o tem myśleć nie mogę, by Cię odwiedzić, bo nie mam literalnie wolnej chwili. Muszę to odłożyć na powrót.

Ściskam Cię,
Szanownym Podziękowaniem całuję rączki! Twój Emil 1.V.08.

~~Dr. Juliusz Twardowski~~

I. HOHER MARKT 4

9420

Lw[illegible], ul. [illegible]ciębia 10 . [illegible] 18/12 [illegible].

Mój kochany Marya[illegible]ie !

Nie wiem , co Ty sobie o mnie myślisz , że na Twój [illegible] [illegible]parca r.b. oraz na przesyłkę Twych prac dotąd ani słowem [illegible] odezwałem . Bardzo a bardzo Cię za te niegrzeczn[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] listy. D[illegible] [illegible] pod [illegible] [illegible] prawe [illegible] pamiętam , czym Ci posłał swego czasu małą rozprawkę p.t. Psycholo-gia wobec filozofii i fizyologii ; jeżeli nie , chętnie Ci [illegible] [illegible] .

[illegible] mi , kochany , przy wolnej chwili , jak Ci się [illegible] [illegible]a docenturze . A jakie masz na przyszłość zamiary ? Dla [illegible] [illegible]mości donoszę Ci , że przy tutejszej katedrze fizyki opróżni[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]go uniwersytetu bardzo pożądanem , gdyż tutejszy prof[illegible] fizyk[illegible] matematycznej prawdopodobnie już nie długo będzie mógł pełnić [illegible] [illegible]nkcye , zapadając coraz więcej na zdrowiu . Asystentura , [illegible] piszę , jest przy katedrze fizyki doświadczalnej , która zn[illegible] się w rękach prof. Zakrzewskiego , człowieka ze wszech miar [illegible] [illegible] jaknajlepiej dla Ciebie usposobionego . W nowym gmachu [illegible] [illegible]wet , jak pamiętasz , lokalności dla pracowni dla przyszł[illegible] profe-sora fizyki matematycznej - ob[e]cny obchodzi się [illegible] pracowni [illegible]

[illegible] my i ac[illegible] [illegible] nie było wa[illegible] powoli się ściągać ku n[illegible] [illegible] daje przed tora . [illegible] gdzie indziej znajdą [illegible] [illegible] anizeli u nas ; z drugiej jednak strony [illegible] [illegible] kilku młodszych [illegible] [illegible] uzyskania praw [illegible] [illegible] . tak by po niejakim czasie [illegible] okazy . któ[illegible] [illegible] niebyło mie[illegible] [illegible] nie jeden r[illegible] . niemający wcale [illegible] umysłu . Dla nauki polskiej mógłbyś jed[illegible] [illegible] rdzo wiel[illegible] ; poniewaź są , jak pisałem , [illegible] całej przyszłości [illegible] , [illegible] namysł [illegible] wszystkim , o czem Ci tutaj - oczywiście w sp[illegible] ufny - [illegible] .

W [illegible] filozoficznym miał[illegible] kiedyś referat o domni[illegible] [illegible] praw przyrody . Czy masz ten referat napisany? J[illegible] tak , b[illegible] wdzięczny za pożyczenie mi go na kilka [illegible] .

K[illegible] byś zechciał [illegible] godnym Twym rodzicom osw[illegible] [illegible] głębokiej [illegible] prawdziwego szacunku [illegible]

[illegible] serdeczne pozdrowienia . ja za nie mniej s[illegible] [illegible] zawsze szczerym [illegible]

K Twardowski

Lwów, [illegible] /12 [illegible]. Ul. [illegible]

Kochany Mar[illegible] !

Nie mam wprawdzie jeszcze odpowiedzi na mój [illegible] list do Ci[illegible] [illegible] i nie mam też czasu pisać [illegible], ale [illegible] mi [illegible] [illegible]

Ja sam [illegible] Ci w [illegible] kierunku dobr[illegible] [illegible] [illegible] dziś znowu, gdy chodzi o sprawę dość pilną, [illegible] w [illegible] z tem, com Ci niedawno pisał. Donoszę Ci [illegible], że [illegible] [illegible] [illegible], gdy się przeniósł do [illegible]; [illegible] [illegible], że jako [illegible] [illegible] sobie wcale [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] dr. płacy za asystenturę, lecz także [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] w [illegible] [illegible] [illegible], a nadto remunerację [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] 10 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dr. [illegible] w [illegible] [illegible] do 4. [illegible] dr. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] asystować. Ale [illegible] dla uzupełnienia informacji [illegible] [illegible] tych Ci piszę. Głównie chodzi o rzecz następującą:

Doszł[illegible] [illegible] kilka dni temu wieści, [illegible] [illegible] się u nas [illegible] [illegible] jeden z [illegible] warszawskich. [illegible] on został pr[illegible]. [illegible] [illegible] szczony, zamknął [illegible] drogę, która mógł[illegible] [illegible] [illegible] profesury. Jeżeli Ci [illegible] [illegible] [illegible], a [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] chcesz starać się [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], musisz się [illegible] [illegible]. Rzecz [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Podajesz do [illegible] Fakultetu o [illegible] [illegible] w [illegible] doc[illegible]. Możesz [illegible] nawet zaraz; [illegible] [illegible] podanie [illegible] [illegible]

siono , drugi docent , który się zamierza habilitować , niż uciągnie Cię już w oczekiwaniu asystentury . Załatwienie zaś Twego podania i Twoje faktyczne przeniesienie się do Lwowa mogłoby nastąpić dopiero w czasie , któryby dla Ciebie najdogodniejszy , więc z początkiem następnego roku akademickiego , gdyż wtedy objąłbyś równocześnie i docenturę także i asystenturę . Jednem słowem : wnieś podanie , aby ono [illegible] , reszta zrobi się kiedy zechcesz , gdyż można zwlec z załatwieniem podania Twego . Rzecz jasna , że , jak długo podanie nie będzie załatwione , możesz je w każdej chwili cofnąć , gdybyś się w ciągu kilku następnych miesięcy inaczej namyślił.

Czekam więc odpowiedzi , czy propozycya przeze mnie Ci zrobiona , co widzę nie bez wiedzy czynnika decydującego , przypada Ci do gustu ; konstelacja jest korzystna , więc nie tracąc czasu postanów , co Ci się wyda dla Ciebie dobrem .

Rodzicom Czcigodnym przesyłam wyrazy głębokiej czci , Ciebie Serdecznie pozdrawiam

Twój

KTwardowski

...ów, ul. Gołębia 16. [illegible]

Kochany Maryanie !

[illegible] em Ci długo czekać na odpowiedź na lis[illegible] [illegible] właściwie dobrze się stało, że nie pisałem pierwej, [illegible] szły dwa wypadki, które zmieniły sytuacyę bardzo zn[illegible]. Pierwszym z nich jest znana i Tobie nominacya Natanson[illegible] prof. [illegible] kowi. Jeden [illegible] z kontrakandydatów na katedrę tu [illegible]. Drugim wypadkiem jest ciężka choroba w którą popadł [illegible] lwowskiej katedry fizyki matematycznej. Jest sparaliżowany [illegible] rozwiniętej już dawniej choroby [illegible] zupełnie [illegible], by przyszedł chory znowu do sił [illegible] wykładać. Musiałby się chyba stać jakiś cud. [illegible] dydatów, którzyby zdaniem Twojem mogli stanąć na [illegible] na profesora, obawy są płonne. Birkenmajer [illegible] szkole rolniczej w Czernichowie; jest to człowie[illegible] czterdziestkę i wedle wszelkiego prawdopodobieństwa [illegible] stać profesorem we Lwowie. Młody Estreicher natomiast [illegible] i nie może być wcale proponowany na katedrę [illegible] oczywiście od Zakrzewskiego. Wobec tego [illegible] rzystniej; trudno, abyśmy Ci na piśmie dawali gw[illegible] się będziesz mianowany extraordynaryuszem; [illegible] dobrze, że tego uczynić nie możemy, ponieważ sam[illegible]. O ile jednak można na świecie przewidywać coś z pr[illegible] [illegible] wielkiem, równającem się fizycznej pew[illegible] [illegible] liwości, byleby tu przybył [illegible] przeniesienia się do Lwowa otrzymamy n[illegible]

Ponieważ od nich można [illegible] , [illegible] jeszcze wy-
[illegible] , ponieważ [illegible] po [illegible] , [illegible] może [illegible] ani
proponować nowego profesora , dopóki [illegible] nie [illegible] się [illegible]
[illegible] jeszcze nie wierzę , [illegible] , [illegible]
[illegible] podać o przeniesienie [illegible] venia do Lwowa : [illegible] już w
[illegible] lecie [illegible] rozpocz[illegible] wykład [illegible]
musiał[illegible] : od października [illegible]
[illegible] , [illegible] miało [illegible] pomieszkanie [illegible]
[illegible] , [illegible] , można
[illegible] , że [illegible] rok wydział proponował Ci [illegible] profesora :
[illegible] państwowy [illegible] rok [illegible] , nie
[illegible] .

Napiszesz Ci wszystko , co mogłoby [illegible] , [illegible]
[illegible] , proszę Cię , abyś sobie raz jeszcze [illegible] dokładnie rozważył
[illegible] doniosłości , co [illegible] będ[illegible]
[illegible] , [illegible] zarówno Zakrzewskiemu jak też [illegible] ,
[illegible] sobie [illegible] : [illegible] ,
[illegible] . [illegible] , [illegible]
[illegible] podania o przeniesienie [illegible] . [illegible]
[illegible] dwa i pół miesiąca : [illegible] , jak napisa-
łem , [illegible] roz[illegible] .

[illegible] , [illegible] serdeczne po-
zdrowienia [illegible]

Kazimierz T.

Lwów, 27/2 1899.

Kochany Maryanie !

Otrzymałem właśnie Twój list z podaniem oraz plik Twoich prac. Niezmiernie się cieszę, że zdobyłeś się na postanowienie, które tak uniwersytetowi jak Tobie wyjdzie na korzyść. Za kilka dni mamy posiedzenie fakultetu, na którem sprawa Twoja będzie załatwiona, poczem pójdzie tylko jeszcze do minist. oświaty w celu zatwierdzenia. Nie powinno to długo trwać, a możnaby, chodząc trochę za sprawą w Wiedniu, przyspieszyć ją tak, iż w połowie kwietnia będziesz już po wszystkich formalnościach, a z początkiem maja możesz zacząć wykłady; po ruskich świętach wielkanocnych.

Jeszcze dziś podanie Twe doręczę Zakrzewskiemu, który je wniesie do dziekanatu; albo on sam albo ja napiszę Ci po porozumieniu się z nim, jakie wykłady w letniem półroczu byłyby pożądane.

Dziś nie piszę więcej, bo bardzo jestem zajęty; dodaję tylko, że przyjeżdżać nie potrzebujesz aż na rozpoczęcie wykładów.

Rodzicom Czcigodnym oświadcz jaknajpiękniejsze od nas ukłony; Ciebie pozdrawiam serdecznie

Kazimierz T.

Lwów , Gołębia 10.   14/3 1899.

Kochany Maryanie !

Spieszę donieść Ci , że na wczorajszem posiedzeniu fakultet uchwalił jednomyślnie przenieść Twoją docenturę na tutejszy uniwersytet. Witam Cię więc jako kolegę i wyrażam wielką mą radość z tego powodu , że będziemy Ciebie mieli tutaj. Zdaje się nawet , że sprawa profesury prędzej jeszcze wejdzie na tory dla Ciebie pożądane , aniżeli pierwotnie przypuszczałem .

Dopilnuję , aby akt , zawierający uchwałę fakultetu , jaknajprędzej został do ministerstwa wysłany w celu zatwierdzenia : skoro stąd odejdzie , natychmiast Ci doniosę , byś mógł w Wiedniu postarać się o jaknajszybsze załatwienie . Co się tyczy przedmiotu , który miałbyś na letni kurs ogłosić , prof. Zakrzewski sam do Ciebie ~~w letnim kursie n~~ w tych dniach napisze.

Załączam dla Czcigodnych Rodziców Twych jaknajpiękniejsze ukłony , Ciebie serdecznie pozdrawiam

Kazimierz T.

Lwów , ul. Gołębia 10.   16/3 1899.

Kochany Maryanie !

Donoszę Ci , że akt z twojej sprawy odszedł już do Ministrestwa. Pilnuj go tam , zwłaszcza w tym kierunku , byś mi zaraz doniósł , jeżeliby miał pójść do tutejszego namiestnictwa dla zaopiniowania. Może byś mógł zrobić to, aby ministerstwo od razu zażądało od wiedeńskiej policyi Aesserung o Tobie i do aktu dołączyło , wysyłając go do namiestnictwa , inaczej bowiem namiestnictwo bedzie od siebie pisać do wiedenskiej policyi. Gdy mi doniesiesz , że akt odszedł do Lwowa do namiestnictwa , ja tu dopilnuję , aby jaknajprędzej był załatwiony i znowu do ministręstwa odesłany.

Łączę serdeczne pozdrowienia

Kazimierz T.

PROF. Dr. K. TWARDOWSKI
Lwów, ul. Gołębia 10.

22. marca, 1906.

Kochani Państwo !

Leżą przedemną:

1. List Maryana z 4. lutego,
2. List Pani Maryanowej z 27. lutego,
3. Kartka wspólna z życzeniami z 2. marca,
4. Kartka pani Maryanowej z 18. marca.

Siła dobrego na jednego! Za wszystko najserdeczniej, najgoręcej dziękujemy; za obszerne listy z tak ciekawemi o sobie wiadomościami, za pamięć o naszych imieninach, za ostatnie upomnienie się o odpowiedź, które, jak Pani widzi, odniosło skutek doraźny.

Gdybym nie był tak zajęty, jak zawsze, i jak zwłaszcza teraz z końcem kursu, pytając do omdlenia |: intelektualnego oczywiście :| kolokwia, napisałbym list obszerny, w który starałbym się włożyć tyleż interesujących faktów, co Państwo w swoje nam tak miłe listy. Bo nie myślcie, że tylko u Was w Anglii ciekawo dzieją się rzeczy. Wszak mieliśmy tutaj awantury ruskie w uniwersytecie, z barykadami, niegorszemi jak w Moskwie, a pertraktacyami pokojowemi nienudniejszemi od tych co ongiś w Portsmouth się odbyły. A i poza tem dzieje się to i owo. I tak n.p. Zakrzewski przeprowadził się

na ulicę Długosza liczba 9, nielitościwie wyrzucon z dawniejszego mieszkania przez swoją gospodynię za to, iż mimo 6-letniego mieszkania w jej domu żadnej z jej córek się nie oświadczył. Natomiast żeni się dzisiaj Ernst, astronom nasz nadworny, który niedawno otrzymał tytuł nadzw. profesora i poczuł widocznie głos Boży, wołający go ku żeniaczce. Gubrynowicz Bronisław, docent nasz, przywiózł sobie z Warszawy żonę a z nią 300,000 rubli. Umarł natomiast nasz lektor francuski Amborski. Zresztą Wy to zapewne wszystko wiecie, więc niepotrzebnie o tem piszę.

O sobie zaś nie wiele nowego mamy do doniesienia. Stan zdrowia mego ojca jest na ogół dobry, ale niepokoi nas wielkie osłabienie, które go czasem nawiedza. Swoją drogą ojciec leży, i będzie tego leżenia wkrótce już rok. Dzieci nasze tak jak i my zdrowi; dzieci uczą się bardzo pilnie, zwłaszcza dwie starsze, które z bólem serca postanowiłem oddać od jesienie do szkoły, do gimnazyum gdyż dalsze uczenie ich w domu przechodzi już me siły i zasoby.

Ogromnie się cieszę, że Pani tyle wsiąkła tam w siebie różnych nowych teoryi wychowawczych. Jako przewodniczący Tow. nauczycieli szkół wyższych (: wiceprezesem Rady szkolnej nigdy nie zostanę :) sam się wiele temi kwestyami zajmuję. Cieszę się bardzo na powrót Państwa, bo wtedy

zaprzągnę i Was nieco do roboty. Panią zaś proszę już d dzisiaj całkiem specyalnie, by zechciała nam w maju lub czerwcu wygłosić w Tow. nauczycieli szkół wyższych szereg odczytów, albo przynajmniej jeden o swych spostrzeżeniach angielskich na polu edukacyi . A powinna też Pani, jako żywo interesująca się sprawami naszego szkolnictwa, do towarzystwa tego przystąpić - co nawiasem mówiąc, tylko 6 koron rocznie kosztuje, za które ma się wspaniały o 72 arkuszach rocznik czasopisma "Muzeum"

Widzi tedy Pani, jak bardzo pragnę już powrotu Państwa i tego świeżego powietrza , o którem Maryan pisze, że stara się go nabrać jaknajwięcej, by módz swobodniej oddychać w naszej atmosferze. Bogu dzięki i ona staje się powoli, ale statecznie coraz czyściejsza.

Kończę, gdyż inaczej znowu odpowiedź ulegnie zwłoce; zacząłem list 22., a kończę 24. - Proszę więc Panią, aby była tak łaskawa wszystkie książki na owej kartce spisane, o ile je dostać można, zakupić. Zarazem zasyłam najserdeczniejsze wyrazy i życzenia szczęśliwej podróży powrotnej ad Lares et Penates.

Do listu męża słów parę dopisuję życząc świąt wesołych. Ja Maryanowi uścisk dłoni ślę. Ciebie Kosieńko bardzo serdecznie całuję

Kazimiera

Lwów, 21.IX. 1906.

Kochany Maryanie !

Odebrawszy właśnie Twój list z 20. b.m. donoszę, że oczywiście w niedzielę się nie urzęduje ani urzędowania odbiera lub oddaje. Wobec tego wystarczy, jeśli w poniedziałek 24. o godzinie 9. zjawisz się w dziekanacie; piszę : o godzinie 9., gdyż na godzinę 10. zapowiedziałem jednogodzinne rygorozum filozoficzne Szyjkowskiego, na którem będziesz już przewodniczył.

Cieszymy się, że powitamy Was wkrótce w naszem najbliższem sąsiedztwie, i mamy też tę miłą nadzieję, że zobaczy-

my także niebawem Twych czcigodnych rodziców, którzy zapewne przez kilka dni we Lwowie się zatrzymają.

Do rychłego zobaczenia się tedy, a tymczasem przyjmijcie wszyscy od nas obojga serdeczne wyrazy.

Twój

Kazimierz T.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

JWielmożny Pan

Dr. Maryan S m o l u c h o w s k i

prof. Uniw. lwowskiego

Z o ż [illegible] a

c.p. [illegible].

? 1. WRZE 1906

11ʰ 30'

L[illegible], 12. XII. 1906.

Kochany D[illegible] !

[illegible] załączonej kartce tego listu [illegible] podań, które mi przyniosła [illegible] że podanie Cecylii Kempner do [illegible] jest bez stempla. Co się zaś tyczy podania Kempi[illegible], zachodzi zdaje się nieporozumienie [illegible] tyle, że ona wobec spóźnienia terminu prosi tylko o przyjęcie w charakterze hospitantki, gdy tymczasem [illegible] podstawę prosiła o przyjęcie w charakterze słuchaczki nadzwyczajnej. Trzeba ją tedy [illegible] i sprawę jej wyjaśnić, a jeśli [illegible] na to, by być słuchaczką nadzwyczajną, powinna napisać podanie do ministerstwa, [illegible] załączyć [illegible] do obecnego podania [illegible], [illegible] 18 lat skończyła. [illegible] post [illegible] poparcie jej [illegible] podania do ministerstwa o przyjęcie w charakterze słuchaczki nadzwyczajnej.

[illegible] sprawa także za kolegami filozoficzn[illegible] [illegible]. Dziwi[illegible] się, że sprawę tę [illegible]

[illegible] na posiedzeniu Komisji w nieobecności [illegible] [illegible] jak [illegible], chodziło o jedną sprawę, to [illegible]dziło. [illegible] przyznającej fakultet [illegible] [illegible] kolidowałoby od Komisji; prosiłbym Cię, tedy, [illegible] sprawę, odroczył do najbliższego posiedzenia, [illegible] może się powołać na to, że ja o to Cię byłem prosił, [illegible] sądzę, że [illegible] powinno [illegible] w sprawie tej, którą ja pierwszy na Komisji poruszyłem, i która tak blisko mnie dotyczy, w mojej nieobecności.

[illegible] jest jeszcze [illegible] [illegible], [illegible] posiedzeniu [illegible], [illegible], by się [illegible].

Po posiedzeniu [illegible] Senatu [illegible] [illegible] i [illegible] sprawę hospitantek i [illegible]; [illegible] potrzeba, [illegible]; [illegible] pozostawię [illegible], [illegible].

S[illegible] [illegible]

Kochany! Dwie prośby: 1.)
Na wieniec śp. Kajetańskiego
daj ode mnie 2 Korony, które
Ci swego czasu pożyczyłem
na jakiś telegram. – 2.)
Przyjdź w niedzielę 6. 6. m.
o godz. 9. Do nas na
herbatę. Będzie Kielka osób.
Twój

Prof. Dr. [illegible] [illegible]

4/I 07

REDAKCJA
Przeglądu Filozoficznego
Warszawa, Nowogrodzka 44

Szanowny Panie,

W gronie osób, skupionych koło "Przeglądu Filozoficznego" powstał projekt zorganizowania przy piśmie biura pośrednictwa między specjalistami.

Zważywszy, że specjaliści różnych nauk poszczególnych często nawzajem się potrzebują: chemik fizyka, fizyk matematyka, matematyk logika - socjolog i lingwista psychologa, psycholog przyrodnika i t. d. aż do filozofa włącznie, wydaje nam się rzeczą pożądaną utworzyć instytucję dla porozumiewania się i wzajemnej wymiany usług ludzi nauki.

Takim ogniskiem dla uczonych polskich mógłby być najwłaściwej organ. poświęcony filozofji, gdyż jednym z jego głównych zadań jest utrzymanie wzajemnego na siebie oddziaływania filozofji i nauk poszczególnych.

Praktycznie rzecz dałaby się urzeczywistnić w sposób następujący:

Uczeni - specjaliści raczą wymienić przedmiot swych studjów i zagadnienia, nad których rozwiązaniem pracują, oraz zgodzic się na dostarczanie pod adresem "Przeglądu Filozoficznego" odpowiedzi na pytania, tyczące się dziedziny ich badań, gdyby się kto z takiemi pytaniami zgłosił do biura pośrednictwa.

Spis specjalistów, zgadzających się na tę propozycję, będzie wydrukowany w"Przeglądzie Filozoficznym". Do spisu specjalistów rzeczonych dołączony będzie spis bibljotekarzy, którzy się zobowiązali dawać informacje w sprawach bibljograficznych.

W razie otrzymania listu z zapytaniem, redakcja posyłałaby je natychmiast odpowiedniemu specjaliście, a otrzymaną na nie odpowiedź pytającemu. Pytający może sam wymie-

nić nazwisko specjalisty, o którego informacje mu chodzi. Pytania mogą być bezimienne, odpowiedzi zawsze imienne.

W "Przeglądzie Filozoficznym" będą drukowane odpowiedzi treści filozoficznej lub z filozofją w ściślejszym związku będące, następnie odpowiedzi, tyczące się metod i pojęć podstawowych nauk poszczególnych lub też uogólnien syntetycznych.

Pomijając inne korzyści bezpośrednie, tego rodzaju organizacja sprawiłaby, że nasi uczeni uwzględnialiby więcej prace swoich ziomków, powoływaliby się częściej na siebie, co znowu dałoby pewną ciągłość rozwojowi umysłowości polskiej z jej specyficznemi własnościami, jak to się dzieje z nauką angielską, francuską i niemiecką.

W nadziei, że Szanowny Pan zechce wziąć udział w urzeczywistnieniu naszego zamia-

ru, upraszamy o łaskawe wypełnienie za-
łączonej deklaracji.

z poważaniem

Za redakcję "Przeglądu Filozoficznego"

Poronin, 1. VIII. 907.

Kochany Dziekanie!

Posyłam Ci referat.

„Vorakt" posyła odwrotnie, byś mógł jeszcze sam dopilnować ekspedycji.

Za wiadomości nu-
mizmatyczne dzięki — zakomunikowałem je Tomkowiczowi, który bawi z rodziną w Poro-
ninie. Jest tu w

ogóle bardzo wiele Lwowa.
Od 2 dni pogoda nam
się popsuła – chłód no
i częste deszcze.
Ciekawym, gdzie się
Państwo „na północ"
wybieracie? Spodziewamy
się od Was do nas
kartki.
Od nas ukłony dla
Was ukłony i wiele
serdecznych wyrazów
Twój
Kazimierz T.

POLSKA LIGA NARODOWA

Adres biura: Lwów, Czarnieckiego 3. II. p.

1. PAMIĘTAJ o moralnych i materyalnych obowiązkach narodowych. Strzeż praw naszych sumiennie na każdym kroku.

2. NIE UŻYWAJ w kraju obcych języków; żądaj aby każdy mieszkaniec tego kraju używał języka polskiego; — żądaj wszędzie polskich napisów.

3. NIE WOLNO nam wydawać ani ziemi, ani domów, ani przedsiębiorstw polskich w ręce obcych.

4. POPIERAJ stanowczo i wytrwale polski przemysł, polskie kupiectwo, rolnictwo i pracę.

5. BĄDŹ OSTROŻNY w sprawach majątkowych i prawnych, oszczędzaj nadwyżki swych dochodów i umieszczaj je w polskich bankach lub przedsiębiorstwach.

6. WYRABIAJ w sobie energię, wytrwałość i zdolność do czynu.

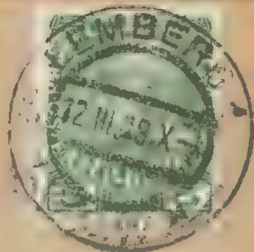
7. POPIERAJ **Ligę Narodową** słowem, czynem i wkładką.

Lwów, 11. marca, 1909.

Wróciwszy z Wiednia zastałem Twe życzenia wrazz wiadomością o tem, że jesteś chory. Gdybym był miał chwilkę czasu wolnego, byłbym zaszedł do Ciebie, by cię odwidzieć i podziękować osobiście za pamięć. Niestety jak zwykle chwilki wolnej nie mam. Więc tą drogą zasyłam ci wraz z podziękowaniem za życzenia i od siebie życzenia, by cię influenca jaknajrychlej wypuściła ze swych szponów. Szczerze Twój

POCZTÓWKA

Carte postale

WP. Prof. Dr. M. Smoluchowski

L w ó w.

ul. Chmielowskiego, 2.

Die Daten im dienstlichen Eingange der mittels Typendruckapparates ausgefertigten Telegramme bedeuten: 1. den Namen des Aufgabeamtes, 2. die Aufgabenummer, 3. die Wortzahl (eventuell in Bruchform), 4. den Monatstag und 5. die Stunde und Minute der Aufgabe.
Urzędowe daty w nagłówku telegramów, pochodzących z aparatów drukujących tekst oznaczają: 1. nazwę urzędu nadawczego, 2. numer nadawczy, 3. liczbę słów (ewentualnie w formie ułamka), 4. dzień miesiąca, 5. godzinę i minutę nadania.
Урядові дати в заголовках телеграм, котрі походять з апаратів віддаючих текст друкованими буквами, означають: 1. назву уряду надавчого, 2. число надания, 3. скількість слів (евентуально в формі дроба), 4. день місяця, 5. годину і хвилю надання.

Gattung: / Rodzaj: / Рід:

Eingangsnummer: / Liczba nadejścia: / Ч. надіслання:

jour ,= professor smoluchowski
lemberg dlugosza 25:=

Die Telegraphenverwaltung übernimmt hinsichtlich der ihr zur Beförderung oder Bestellung übergebenen Telegramme keine wie immer geartete Verantwortung.
... telegrafów nie bierze na siebie żadnej odpowiedzialności za telegramy oddane mu do przesyłki lub doręczenia.
... права телеграфів не бере на себе в загалі ... відвічальности за телеграми віддані до пересилання або доручення.

Dienstliche Angaben:
Dopiski urzędowe:
Урядові замітки:

Telegramm — Telegram — Телеґрама

aus — z — з

Aufgenommen von / Odebrano z / Відобрано в ... per Ltg. / na przewodzie / проводом

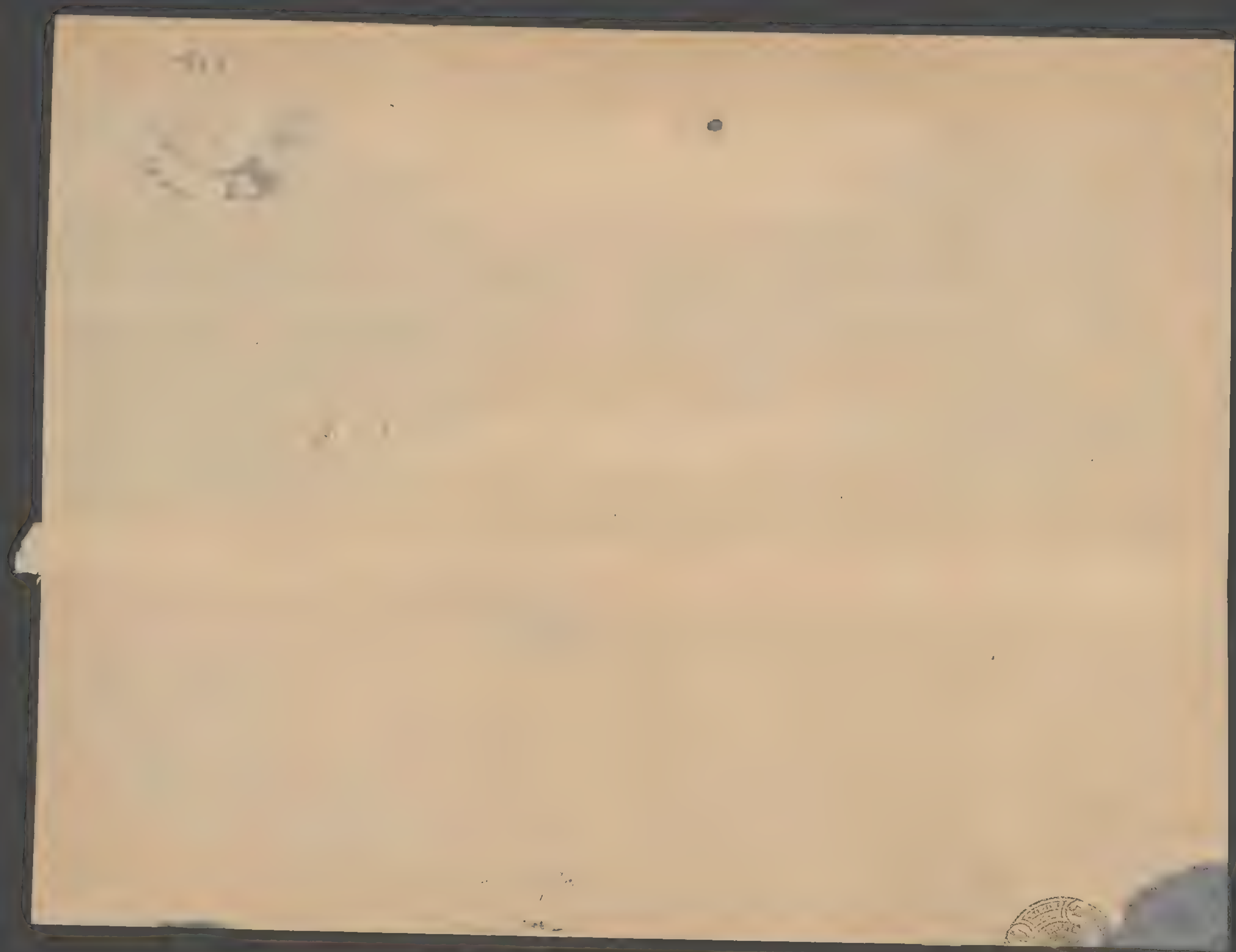
am / dnia / дня ... /... 191.. um / o / о ... Uhr / godz. / год. ... M. / m. / м. ... Mitt. / poł. / пол.

durch / przez / через ...

... Nr. / L. / Ч. = " wien tfn 5 13 1 1 m = " ... / ... 191.. um / o / о ... Uhr / godz. / год. ... M. / m. / м. ... Mitt. / poł. / пол.

ernennung bereits erfolgt wird demnaechst publiciert = kasimir

Nr. 759. (D.-poln.-ruth.) (1913)

Lwów, 7. lipca, 1916.

Kochany Maryanie!

Bardzo Ci dziękuję za przysłane mi życzenia. J[illegible] z t[illegible] wyboru, ale [illegible] też [illegible]ką, [illegible] coraz cięższą odpowiedzialność. Żeby to w życiu można wszystko traktować matematycznie! [illegible] i /[illegible]/[illegible] [illegible] trudności i [illegible], i [illegible] [illegible]. A ile [illegible] przykrości. Całe szczęście, że tam gdzie matematyka nie starczy, można się ratować filozofią, którą zresztą z matematyką łączą liczne sfery spekulacyi pogranicznej.

Ale ja piszę o sobie, a zapomniałem powinszować Ci dziekanatu. Przechodziłeś już to brzemię u nas - może tam będzie ono lżejsze. Na wszelki wypadek życzę Ci, aby nie za wiele absorbowało Ci czasu.

Matce i Pani Twej rączki całuję, dzieci pozdrawiam, Ciebie najserdeczniej ściskam

Twój

Kazimierz

Prof. Tr. K. Twardowski.
Lwów, św. Zofii, 46.

Jaśnie Wielmożny Pan

Prof. Dr. Maryan S m o c h u l o w s k i

K r a k ó w

Studencka 27.

9420

Szan. Pani! Proszę się nie niepokoić sprawą
rachunków. Będzie dość czasu, skoro je
Szan. Pani zdoła po nastaniu spokoj-
niejszych czasów. Obecnie wiele spraw
admin. Akademii zostało z konieczności
wstrzymanych. Cieszy mnie, że Szan. Pani
pracuje naukowo i proszę jeżeli to możliwe
nadesłać jakiś komunikat (choćby tylko
tymczasowy) dla Wydziału III.

Pozostaję z wysokiem poważaniem

B. Ulanowski.

Herrn Dr. Maryan

Smoluchowski

Univers. Professor

Wien. XVIII.

Pötzleinsdorferstrasse. 130

9420

Kolumn d. 25/7 08. 157

Heute haben wir 1 Danmark und 1 Rejselisten unter xband an Ihre werthe adresse gesandt. Haben die Güte uns den Betrag einzusenden.

1 Danmark:	Kr:	4,50.
1 Rejselisten:	"	0,25
Porto:		- 50
	Kr:	5,25 Øre

Hochachtungsvoll

Georg Chr. Clausen Kraft

VERDENSPOSTFORENINGEN

(UNION POSTALE UNIVERSELLE

DANMARK.

BREVKORT. (CARTE POSTALE.

Paa denne Side skrives kun Adressen.

Til Herrn Professor Smoluchowski

Lemberg, Oesterreich

Dlugosza 8.

9420

12

Amsterdam, date de l'estampille de la poste

Monsieur,

Le Comité d'administration du „van der Waals-fonds" a l'honneur de vous annoncer la réception de votre envoi et vous prie d'accepter ses sincères remerciments.

Pour le Comité,

H. W. C. E. Bückmann,
Secrétaire

45.

Monsieur le Prof. Mr. [illegible]

Lavrana bei Fiume

post restante

~~Lemberg~~

~~[illegible]~~

AMSTERDAM, den 190

Hochgeehrter Herr,

Im Namen des Vorstands des „VAN DER WAALS-FONDS" hat der Unterzeichnete die Ehre Sie zu bitten, ihm einen Sonderabdruck Ihrer

Arbeit van der Waals Theorie der binären Gemische

etc

erschienen in de

für die Bibliothek des genannten „Fonds" geneigtest überlassen zu wollen.

Der „VAN DER WAALS-FONDS" bezweckt die Förderung experimenteller Untersuchungen auf dem Gebiete der Theorie von van der Waals durch directe Unterstützung geeigneter Arbeiten, sowie durch Sammlung der einschlägigen Literatur.

Hochachtungsvoll,

der Assistent des „van der Waals-fonds",

Ph. Kohnstamm.

Amsterdam
Physikalisches Universitätslaboratorium,
[redacted]*lantage Muidergracht 28a.*

BRIEFKAART

(CARTE POSTALE)

Herrn M. v. Smoluchowski

Phys. Institut der ~~Universität~~

Dlugosza 25

Lemberg

Österr. Ungarn.

942D

Lundi 6 Juillet

Cher monsieur,

Notre ami Kozycki m'a fait part de votre désir de visiter le Bureau Int.l des poids et mesures. Je dois y conduire dix de mes élèves mercredi prochain. M. Guillaume m'a prié de venir de bonne heure, pour ne pas interrompre ses expériences de l'après-midi. Nous serons donc au Pavillon de Breteuil vers 1h 3/4 au plus tard.

S'il vous plaît de vous joindre à nous, je serai heureux de vous procurer une occasion de visiter les laboratoires.

Vous savez que le Pavillon de Breteuil est entre St Cloud et Sèvres, il vous sera facile de vous faire indiquer le chemin. Je crois que le plus pratique est de nous retrouver au Pavillon même, entre 1h ½ et 1h ¾.

D'ailleurs, j'espère avoir le temps de passer chez vous demain mardi vers deux heures, pour

de voir le plaisir de faire votre connaissance -

A bientôt donc, cher Monsieur,

votre bien dévoué

A. Vincent

59 rue d'Amsterdam -

9420

6

Prof. Dr. W. Voigt.

Göttingen, d. 10. 4. 06.
Grünerweg 1.

Verehrter Herr College!

Es ist nun doch wie ich fürchtete: meine Frau hat nicht nur den Tag keinen [illegible] in Folge der „Wäsche" sondern auch noch gegen Abend [illegible] [illegible] [illegible] zu [illegible], [illegible] [illegible]. Ich muss

daher zu meinem [illegible],
darum auch die Freude vor-
ziehen, Sie bei mir zu sehen.

Hochachtungsvoll

Ihr ganz ergebener

Jos. W. Voigt.

Göttingen 8.8.16.

Verehrter Herr Kollege!

Ich danke Ihnen sehr herzlich für die Besorgung der Adresse meines lieben Schülers, an dem ich warmen Anteil nehme.

Die Arbeiten, die ich Ihnen ankündigte, sind an Sie abgesandt. Wenn ich sie Ihnen anbot, so war der Grund vornehmlich der Gedanke, daß Sie auf der Bahnfahrt Muße hätten, auch Ihnen ferner liegende Überlegungen durchzusehen. In Ihrem Institut werden Sie anderweit voll beschäftigt sein. Nehmen Sie die Publikati

Prof. Dr. W. Voigt
Göttingen, Grüner Weg 1.

Herrn Professor Dr.
von Smoluchowski
Krakau (Galizien)
Studencka 2).

aber immer nur als Zeichen
meiner aufrichtigen
Verehrung freundlich
an.

Treulich

Ihr W. Voigt

942C

Physikalisches Institut
der
Königl. Universität.

Berlin N.W., den 25 März 97
Reichstags-Ufer 7/8.

An

Herrn Dr M. Smoluchowski R. v. Smolan.

Sehr geehrter Herr!

In Erwiderung Ihres geschätzten Schreibens vom 21. d. theile ich Ihnen mit, daß ich Ihnen Ihrem Wunsche gemäß, einen Platz in dem hiesigen Institut für die [illegible] [illegible]. Sollten Sie bis Ende April nicht [illegible] oder sich [illegible] [illegible] [illegible] werde ich annehmen, daß Sie Ihren Plan geändert haben [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] zu [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] wollen.

Herrn [illegible] habe ich [illegible] Brief an seine [illegible] ([illegible]) gesandt, [illegible], falls er auch hier [illegible] [illegible] [illegible] haben

sollten Sie [illegible] für die Jubiläumsschrift
zuschicken. Sollte er in Glasgow sein so
würden Sie mich verpflichten wenn Sie ihm
dies mittheilen wollten.

In vorzüglicher Hochachtung bin ich

Ihr ergebenster

Hartung.

Prof. E. Warburg.

Berlin N.W., den 31 Jan. 98

Neue Wilhelmstrasse 16

An

Herrn Dr. M. Smoluchowski v. Smolan.

Sehr geehrter Herr Dr.

In Ihrer Abhandlung über die Wärmeleitung verdünnter Gase ist mir ein Punkt nicht klar.

p. 122 wird als „I" der Werth

$$\left(\frac{1}{t} - \frac{1}{t_3}\right) C \lg \frac{\theta_0}{\theta} \quad \ldots (1)$$

angegeben wird, wo C der Wasserwerth des Thermometers ist, davon wird die Strahl- u. Kugelwandleitung abgezogen. Nun befindet sich aber in Ihrer Arbeit keine Angabe über den Werth von C, daher vermag ich nicht [illegible] der obige Ausdruck (1) ausgerechnet wird und kann auch durch Betrachtung der p. 126 angegebenen Zahlenwerthe darüber nicht ins Klare kommen.

Sie würden mich sehr verbinden, wenn Sie mir meine Frage umgehend beantworten wollten, da ich am Freitag in der physikal. Gesellschaft einen kurzen Bericht über Ihre Arbeit geben möchte.

In vorzüglicher Hochachtung und [illegible] verbleibe ich

Ihr ergebener

Warburg.

9420

Wielmożny Panie Dziekanie!

Przesyłam sprawozdanie
z seminaryum fizycznego,
przepraszając najuniżeniej za zwłokę,
spowodowaną li tylko dawnym złym
stanem mojego zdrowia
Sprawozdanie nie jest przepisane na
czysto; ale dla tego, że zastępca Pana Kolegi
Bandrowski przepisuje je właśnie na czysto [illegible]

uznanie na maszynie i szczerze
życzę
Łączę wyrazy prawdziwego poważania
i koleżeńskie oddany sługa

Prof. Dr. Mieczysław Wartenberg

14.1.1907.

9420

REDAKCYA
„SŁOWA POLSKIEGO"
LWÓW, ZIMOROWICZA, 11—15.
Adres dla telegr.: Słowo Polskie, Lwów.
Telefon nr. 541.

Lwów, 2. 4. 1908

Rękopisy i listy w sprawach redakcyjnych prosimy adresować do Redakcyi Słowa Polskiego we Lwowie. Ogłoszenia, listy w sprawie prenumeraty i odbioru pisma upraszamy pod adresem Administracya Słowa Polskiego, Lwów.

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

Niezmiernie mi żal, że wczoraj widzieć osobiście z Wielmożnym Panem Profesorem. Upoważniony jestem ze strony Wydziału Literackiego, aby Pana poprosić o powtórzenie (po polsku) odczytu wygłoszonego w Kółku Angielskim. Czy i kiedy byłoby to możliwe? Bardzo by się przydało w dniu czwartku jeszcze. Jeśli tak, to proszę o przysłanie łaskawe przychylnej odpowiedzi przez oddawcę listu z wymienieniem tytułu. Żałuję, że mi nie pozwalają prosić dziś o to Wielmożnego Pana osobiście.

Liczę na przychylną odpowiedź, łącząc wyrazy szczególnego poważania.

Z. Wasilewski

28 mil.

ZWIĄZEK NAUKOWO-LITERACKI
UL. AKADEMICKA
(Lokal Kasyna miejskiego).

Lwów, dnia 25. 3. 1912.

Wielmożny Panie Profesorze,

W imieniu Wydziału Związku upraszam Wielm. Pana Profesora, aby raczył wygłosić w najbliższy czwartek swój odczyt, który – jak przewiduję – bardzo się podoba. Wiadomość potrzebna jest do jutra rano najdalej, ale wolałbym dzisiaj, aby można było program ustalić.

Licząc na przychylną odpowiedź, kreślę wyrazy wysokiego poważania

Z. Wasilewski

9420

Graz 21/II 13 183

Sehr geehrter Herr Kollege!

Empfangen Sie meinen verbindlichsten Dank für die Uebersendung Ihrer beiden Arbeiten. Sie können sich wohl vorstellen, mit welch' regem Interesse ich Ihren in den „Vorlesungen" entwickelten Ideen verfolge. Und

i.

Heranziehen der Lehren der statistischen Mechanik erscheint für uns, den Makroskopikern, naturgemäß, zumal die Entwicklung dieser Anschauungen× immer mehr Platz greift.

Hochachtend zeichnet mit kollegialem

Gruße

hochachtungsvoll Wassmuth

× Eine Ableitung der „kanonischen Zustandsgleichungen" aus der statist. Mechanik soll Ihnen in nicht zu ferner Zeit zugehen.

Herrn

Universitätsprofessor Dr. M.

v. Smoluchowski

in

Krakau

Golebia 13

Innsbruck (Bürgerstr. 20) 31/III 14. Sehr geehrter Hr. Kollege!

Für die Übersendung Ihrer hochinteressanten Arbeit, die ich wenige Tage früher in der Zeitung zuerst kennen lernte, statte ich meinen verbindlichsten Dank ab. Sie haben also schon vor mir angenommen, daß M.B.V.-Gesetz die Entropie ein- unterdrückt geschätzt, aber daß ich hiervon keine Ahnung hatte. In meinem Ausdrucke druckt sich eine Art Diskontinuität aus. — Hier sind die Berge bis tief hinunter mit Schnee bedeckt, was einen herrlichen Anblick gewährt, wenn – wie jetzt etwas – Sonnenschein darauf liegt. Fröhliche Ostern! Ihr ergebener

Wassmuth

Purger & Co., München [illegible] 12615.
[illegible] Stainer, Innsbruck.

Mittenwald-Bahn. Tunnel an der Wand No. 1.

Graz 11/4 13

Hochgeehrter Herr Kollege!

Von einer längeren Reise zurückkehrend fand ich in meinem Kabinette Ihre beiden so wertvollen Arbeiten und erlaube ich mir für die Uebersendung derselben meinen verbindlichsten Dank auszudrücken.

Noch gestern habe ich Ihre so lichtvolle Darstellung der Methoden zur Bestimmung der Anzahl und Größe der Moleküle durcharbeiten können und – wie

auch jeder andere Leser auch – eine
wahre Freude über die Kunst empfunden,
mit der bei der Fülle des Materials
das Wichtigste vorangestellt wurde.
Folge von ständigen Hand-gegebenen
Überblicke ermöglichen dem Ferner
Stehenden die Werteinschätzung und
den Überblick der verschiedenen
Methoden

des Studium der 2., in Cambridge 1912/ mitgeteilten
Arbeit soll mich demnächst beschäftigen.
Mein Freund und Kollege Benndorf hat mich
ersucht, seine herzlichsten Grüße an Sie beizulegen.
Gestatten Sie auch mir, mich mit hochachtungsvollen
Grüßen zu zeichnen

als

Ihr
ergebener Kollege
Wassmuth

k. k. Hofrat u. Univ. Prof.
Dr. Anton Wassmuth
Graz
Sparbersbachg. 39

Graz

10/11 15

Sehr geehrter Herr Kollege!
Nehmen Sie für die
Übersendung Ihrer
hochinteressanten Unter-
suchungen, deren Studium

Herrn

Dr. M. von Smoluchowski
k. k. ord. Univ. Professor etc
in Krakau
Studenika 27

ich demnächst beginnen will,
meinen verbindlichsten Dank
entgegen.
Mit kollegialem Grüße
Ihr ergebener
Wassmuth